

DOMOVINA

Upravištvu »Domovine« v Ljubljani — Knafljeva ulica 5
Uredništvo »Domovine« — Knafljeva ulica št. 5/II.
telefon 3122 do 3126

Izhaja vsak četrtek

Naročnina za tuzemstvo: četrtno 9 din, polletno 18 din,
celoletno 36 din; za inozemstvo razen Amerike: četrtno
12 din, polletno 24 din, letoletno 48 din. Amerika letno 1 dolar.
Račun poštne hranilnice podružnice v Ljubljani št. 16.712.

V kako žalostnih razmerah živi naša mladina

Tu in tam se čuje, kako zdrav narod smo Slovenci. Toda to govore le ljudje, ki gledajo življenje naroda samo od daleč. Podatki v številkah nam govorijo čisto drugače.

L 1921 se je rodilo v Sloveniji 33.000 otrok, l 1937 pa samo 26.000. Rodnost je torej v teh letih padla skoro za tretjino. Še nekaj desetletij in umrljivost bo med Slovenci enaka rodnosti. Začeli bomo izumirati! Kako je z otroki, ki hodijo v šolo? Učiteljstvo ugotavlja, da so uspehi na ljudskih šolah slabi. Vzgojitelji so se začeli zanimati za vzroke slabih učnih uspehov in so ugotovili, da sta beda in pomanjkanje z vsemi posledicami za telesno zdravje glavni vzrok nazadovanja šolskih otrok. Učni uspehi so slabi posebno v krajih, kjer imajo šolski otroci slabo prehrano, slabo obleko in obutev, slabo stanovanje, nezadosten počitek.

Številne ugotovitve v tem pogledu med slovenskimi šoloobveznimi otroki so žalostne. V slovenskih osnovnih šolah je približno 188 tisoč otrok. Brez zajtrka pride v šolo 4400 otrok ali 3,2 odstotka. Otrok, ki ne obedi, temveč dobe samo za zajtrk kosček kruha in siromašno večerjo, je 14.390 ali skoraj 10 odstotkov. Otrok, ki ne dobivajo redno mleka, ki je tja do 10 let važno hranivo za otroka, je 32.000 ali skoro 22 odstotkov. Otrok, ki ne dobe po več tednov in po več mesecev kruha, zlasti ne v pomladnih mesecih, je okoli 15.600 ali 11 odstotkov.

Za zdravje je potrebno, da človek menja perilo. Otrok, ki ne menja perila dokler na njegovih oblekah ne razpade, je v Sloveniji 43.300 ali skoro 32 odstotkov. Otrok, ki imajo samo delovno obleko, je blizu 21.200, in otrok, ki hodijo poleti in pozimi bos, je nad 19.000.

V enosobnem stanovanju, to je v sobi, ki ki služi družini za kuhinjo in za spalnico, stanuje nad 9000 šolskih otrok ali 6 odstotkov. V stanovanjih s sobo in kuhinjo stanuje 37.700 otrok ali 25 odstotkov. V dvosobnem stanovanju stanuje okrog 56.500 otrok ali 38 odstotkov, v trisobnem 26.000 otrok ali 18 odstotkov, v štirisobnem ali še prostornejšem pa 17.800 otrok ali 12 odstotkov.

Spanje v zdravem prostoru je nujno potrebno za razvijajočega se otroka. Otrok, ki spe v kuhinji, je 8300 ali 6 odstotkov, otrok, ki spe v hlevih, šupah, delavnicah in na podstrešjih, je okoli 10.700 ali 8 odstotkov. Svojo posteljo ima samo 27 odstotkov šoloobveznih otrok. Otrok, ki spe na klopih, na pečeh ali na tleh, je v Sloveniji nad 13.400 ali 12 odstotkov.

Več ko polovica šoloobveznih otrok, to je okoli 90.000, mora opravljati težka nezdrava, za otroke neprimerna dela. Šolskih otrok, ki beračijo, je okoli 1600 ali 2 odstotka. Pri tujih ljudeh si mora služiti kruh 6500 šolskih otrok ali 5 odstotkov. Brez nadzorstva odraslih živi v Sloveniji nad 1300 šoloobveznih otrok.

V zdravstvenem pogledu imajo slabe razmere, v katerih žive šolski otroci, skrajno kvarne posledice. O tem nam pričajo podatki o boleznih in umrljivosti otrok do 14 let. Zdravih zob nima na primer v Sloveniji 70.400 otrok ali skoro 48 odstotkov.

Vsa društva, ki se pečajo s skrbjo za mladino, naj te številke malo premislijo. Pa ne samo te številke temveč tudi podatke o alkoholizmu med mladino. Mislimo, da ni treba naglasiti, kako nujno potrebno je, lotiti se tega vprašanja z vso resnostjo.

vsakega leta. Vsak hmeljar mora ob dovoznici strani svojega nasada namestiti napisno desko, s katere bodo razvidni naslov in poklic lastnika nasada in število rastlin. Vse napisne deske bodo morale biti po enotnem vzorcu, ki ga predpiše ban.

Na predlog hmeljarske zadruge in po mnenju banovinske hmeljske komisije izdaja po tem načrtu ban potrebna dovoljenja za obnovo ostarelih nasadov ali za povečanje površine nasadov posameznih hmeljarjev, ne da bi se pri tem povečala v zakonu ustaljena površina nasadov v banovini, kakor tudi dovoljenja za splošno povečanje površine nasadov. Pri tem je upoštevati: 1. da se pridelovanje hmelja omeji na strnjene hmeljske okoliše; 2. da se pridelovanje omeji na kmetovalce, to je na tiste, ki sami s svojo družino obdelujejo zemljo ali pa imajo vsaj glavni vir dohodkov iz kmetijstva; 3. da nima v strnjem hmeljskem okolišu nihče več kakor 50 odstotkov, izven strnjene hmeljskega okoliša pa nihče več kakor 25 odstotkov orne zemlje, ki jo obdeluje, zasajene s hmeljem; 4. da se pridelovanje hmelja omeji le na hmeljarje, ki imajo vse potrebne pogoje za pridelovanje kakovostno čim boljše hmelja (dovolj velike sušilnice, škropilnice in drugo) in so tak hmelji že doslej pridelovali.

Kdor bo po uveljavljenju uredbe samovoljno sadil hmelj, ga bo moral spet iztrebiti. Če tega ne bo storil na poziv v 30 dneh, bo politično oblastvo dalo iztrebiti nasad na stroške hmeljarja. Poleg tega bo tak hmeljar kaznovan po kazenskih določbah, po katerih je določena globa do 50.000 din v primeru neizterljivosti pa zapor do enega leta. Globa bodo šle v prid skladu za urejevanje hmeljskih cen pristojne hmeljarske zadruge.

Vsi hmeljarji bodo morali biti člani obvezne hmeljarske zadruge

V roku šestih mesecev se morajo vsi hmeljarji ene banovine združiti v obvezno hmeljarsko zadruge, ustanovljeno po združnem zakonu. Če v banovini že obstaja taka ali če obstoji več takih združenj, odredi pristojni ban združenje vseh teh druženj v hmeljarsko zadruge.

Vsak hmeljar mora najkasneje v treh mesecih po ustanovitvi pristopiti k zadruzi kot član ter prispevati en odstotek vsakoletnega izkupička za svoj hmelj zadruzi. Način pobiranja predpiše ban, ki lahko prispevke povzra na dva odstotka. Hmeljar, ki v predpisanim času ne postane član zadruge, izgubi pravico pridelovanja hmelja. Naloga zadruge je skrbeti za čim boljše vnovčevanje pridelka in čim cenejšo nabavo potrebščin. Za morebitne izgube pri posredovalnih računih, ki gredo za izboljšanjem cen, se ustanovi pri zadruzi poseben sklad za urejevanje hmeljskih cen, v katerega se steka letno najmanj 25 odstotkov obveznih prispevkov. Za čim uspešneše poslovanje preskrbi ban zadruzi en milijon dinarjev brezobrestnega posojila iz banovinskega, državnega ali katerega drugega privilegirane denarnega zavoda.

Določila za trgovino s hmeljem

Vsak trgovec, ki hoče kupovati hmelj, mora imeti poleg dovoljenja po obrtnem zakonu še posebno dovoljenje za trgovino s hmeljem, ki ga izda pristojni ban po zaslišanju banovinske hmeljske komisije in Zbornice za trgovino, obrt in industrijo. Dovoljenje dobe trgovci, ki so že doslej najmanj dve leti izvažali hmelj na svoje ime, na novo pa more dobiti to dovoljenje le tisti, ki se je že naj-

Krivice iz časa volilne borbe se popravijo

Nedavno je bilo pri ministrskem predsedniku dr. Cvetkoviču odposlanstvo senatorskega kluba Jugoslovenske nacionalne stranke, ki so ga sestavljali predsednik kluba Krsta Radovanović, dr. Albert Kramer in dr. Nemec. Razvil se je dolg razgovor o politiki vlade. Odposlanstvo je opozorilo v razgovoru ministrskega predsednika na to, da se njegove odredbe glede poprave v volilni borbi storjenih krivic še ne izvajajo povsod. Ministrski predsednik je dejal, da mu je to delno že znano. Naglasil pa je, da je trdno odločen, popravo krivic iz volilne borbe izvesti v vseh

pokrajinah države. Izdal je že naredbo, da se takoj brišejo vse policijske denarne in zaporne kazni, kolikor so bile te naložene v zvezi s političnimi dogodki. Kar se tiče državnega uradništva, bo sam pazil na to, da se popravijo storjene krivice.

Senator dr. Kramer je nato še obširno razpravljajal s predsednikom Cvetkovičem o posebnih političnih razmerah v Sloveniji in ga med drugim opozoril tudi na cenzurno prakso. Predsednik vlade je zagotovil dr. Kramerju, da bo upošteval zadevne njegove pritožbe in storil primerne ukrepe.

Hmeljarstvo bo urejeno z uredbo

V predlogu finančnega zakona za novo proračunsko leto je tudi pooblastilo, po katerem sme minister za kmetijstvo izdati uredbo, ki bi urejevala hmeljarstvo v naši državi.

Po načrtu te uredbe bi se površina hmeljskih nasadov ustalila, da bi se omogočila dobičkanost hmeljarstva. Vsaka saditev

hmelja je po tem načrtu brez posebnega dovoljenja prepovedana. Najkasneje v treh mesecih po uveljavljenju uredbe bo moral vsak hmeljar prijaviti pri svoji občini površino svojih nasadov, odnošno število rastlin. V prihodnjih letih pa bo moral vsako spremembo prijaviti najkasneje do konca maja

manj tri leta udeleževal v hmeljski trgovini in nudi primerno amstvo, da bo rakupljeni hmelj tudi prevzel. Dovoljenje more dobiti le jugoslovanski državljan. To posebno dovoljenje se lahko spet odvzame tistemu, ki je bil ponovno kaznovan zaradi hujših prekrškov uredbe.

Vsak hmeljski trgovec sme v času hmeljske sezone zaposliti potrebno število nakupovalcev, ki v njegovem imenu in na njegov račun sklepajo zanj kupčije. Do konca junija in le v nujnih primerih pozneje mora trgovec prijaviti nakupovalce združenju hmeljskih trgovcev, če tega ni, pa pristojnemu združenju trgovcev. Vsak nakupovalec sme nakupovati hmelj samo za trgovca, ki ga je prijavil.

Nadzorstvo nad nakupovalci vrši politično oblastvo prve stopnje. Nakupovalcu, ki širi neresnične vesti in tako izvabi pridelovalcu blago pod ceno, in nakupovalcu, ki postopa pri nakupovanju nepošteno in proti določbam uredbe, odvzame politično oblastvo izkaznico in ga kaznuje.

Za nakupovanje hmelja predpiše ban v enem letu podrobne določbe in uzanice, ki jih sestavi banovinska hmeljska komisija po zaslišanju hmeljarske zadrage in združenja hmeljskih trgovcev. Kupec bo mora kupovati hmelj na domu pridelovalca. Ponujanje in kupovanje po vzorcu je prepovedano. Hmeljska zadruga je dolžna vsako sezono prirediti vzorčni sejem in samo na takem vzorčnem sejmu bo smel trgovec kupovati tudi po vzorcu. Vsak kupec je pri nakupovanju dolžan kupljenega hmelja dolžan odtegniti pridelovalcu predpisani odstotek prispevka za hmeljarsko zadrugo ter znesek nakazati zadrugi.

Hmeljski okoliši in znamkovanje hmelja

Ves pridelek hmelja v naši državi mora biti uradno oznamkovan in je nakupovanje neoznamkovanega hmelja prepovedano. Načrt uredbe določa tri znamkovalne okoliše:

1. **savinjski okoliš**, kamor spadajo vse občine iz celjskega sreza in občine Šmartno ob Paki, Mozirje in Rečica ob Savinji iz gornjegrajskega sreza; hmelj iz tega okoliša se označuje kot »Stajerski hmelj — Savinjska dolina«;

2. **okoliš dravske banovine**, v katerega spadajo ostale izrecno navedene občine, kjer se prideluje hmelj; hmelj iz tega okoliša se označuje z oznako »Dravska banovina«;

3. **podunavski okoliš**, ki se označuje kot »Bačka«.

Zlonamerno širjenje neresničnih vesti

Beograjska »Politika« objavlja pod gornjim naslovom opozorilo, v katerem pravi med drugim:

»Nagle spremembe med Nemčijo ter češkim in slovaškim narodom so rodile razburilive vesti o možnosti budnih dogodkov v Evropi. Vsi evropski narodi zasledujejo razvoj političnega položaja na naši celini z največjo pozornostjo in tudi precejšnjo zaskrbljenostjo. Ta zaskrbljenost izvira predvsem iz globoke želje vseh odločevalnih evropskih političnih činiteljev in vseh narodov, da je treba zastaviti vse sile za to, da se ohrani mir. V zvezi z zadnjimi dogodki in zaradi skrbi za ohranitev miru se je stvorilo nekako splošno zmedeno razpoloženje, v katerem ljudje lahko verjamejo najrazličnejšim vestem, pa naj so še tako neutemeljene in včasih tudi čisto nemogoče.

Dobri in prijateljski odnosi naše države

z vsemi sosednimi državami kakor tudi naše prijateljske zveze z ostalimi evropskimi silami, primerna hladnokrvnost in resnost, s katerima spremljata ves naš narod razvoj političnih dogodkov v Evropi, so zadostno jamstvo, da ni resnega vzroka za zaskrbljenost in za verovanje raznim izmišljenim vestem, ki jih neresne, pogosto pa tudi suhljive osebe širijo v naši javnosti.

Naš narod je znal s svojim zdravim čutom vedno pravilno ocenjevati pomen političnih dogodkov po svetu. Naš narod se zaveda, da so njegova splošno priznana miroljubnost, njegova odločnost v primeru nevarnosti in globoka ljubezen do domovine brez razlike na strankarsko ali versko pripadnost najboljša jamstvo za skupno varnost in bodočnost. Zato smo prepričani, da tisti, ki širijo vesti brez podlage, ne delajo prav nobene usluge ne sebi in ne domovini.

Politični pregled

Kakor smo že zadnjič poročali, sta predsednik Češkoslovaške dr. Hacha in zunanji minister češkoslovaške vlade dr. Chvalkovsky podpisala v Berlinu

izročitev Češke in Moravske pod nemški protektorat.

Cehi dobe neke vrste omejeno samoupravo. Vse češko ozemlje je zasedeno od nemškega vojaštva, s katerim je prišel v Prago tudi nemški kancelar Hitler, ki pa se je kmalu vrnil v Berlin. Vse izvršilno oblast na Moravski min češkom je poveril Hitler generalu Brauchitschu.

Slovaška se je sicer razglasila za samostojno, vendar je

slovaška vlada prosila Nemčijo za protektorat.

Iz vesti, ki prihajajo iz Slovaške, je razvidno, da razmerje Slovaške z Nemčijo še ni rešeno. Slovaške vznemirjajo Madžari, ki se pečajo z misli, priključitve Slovaške k Madžarski.

žarski. V Berlinu sta odpotovala dva slovaška ministra, da bosta nadaljevala razgovore o razmerju med Slovaško in Nemčijo.

Kakor smo že zadnjič omenili, so

Podkarpatsko Rusijo zasedli Madžari.

Predsednik podkarpatske vlade Vološin in več ministrov so pobegnili. Pri zasedanju so Madžari na več krajih naleteli na odpor vojaštva.

Zaradi zasedbe Češke in Moravske sta

angleška in francoska vlada protestirali v Berlinu.

Izjavili sta, da smatrata zasedbo Češke in Moravske za nezakonito in nasprotujočo lanksemu dogovoru veseli. v Münchenu, Franciji in Angliji se je pridružila tudi Rusija in podobno so odgovorile Nemčiji Zedinjene države. Na vse te zadnje dogodke je francoska poslanska zbornica sprejela zakon o izrednih pooblastilih vladi, ki grede v glavnem za tem, da se izpopolni in pospeši francosko oboroževanje. V Angliji se spet čujejo glasovi o potrebi uredbe splošne vojaške dolžnosti, a močno se oborožujejo tudi Zedinjene države. Angleški izjavili, da delujejo na tem,

JULES MARY—J. M.

Umor na Poganskem polju

KRIMINALNI ROMAN IZ PREDVOJNIM ČASOV

Obe sta prisluhnili. Njuni srci sta glasno tolkli. Zdaj je neznanec ponovno in še močnejše potrkal.

Vdova je stopila skozi prodajalno do vrat in drgetaje vprašala: »Kdo je?«

»Jaz sem mati jaz Pavle!«

Čudno je bilo, da je stara žena zdaj mrliško obledela. Njena levica, ki je držala svečnik, se je močno tresla. Da ne bi padla, se je morala nasloniti na steno, takšna slabost jo je obšla. Le s trudom je mogla naposled obrniti ključ, ki je tičal v ključavnici.

Vrata so se odprla. Njen sin je stopil molče čez prag in korakal mimo matere, ne da bi jo bil objel.

Pepina se je na prostoru, kjer je stala, zrušila na tla in zaihtela od veselja. Solze so ji začele liti iz oči. Ni mogla spraviti iz sebe drugih besed, kakor: »Ali si res ti, brat? Ali si res ti?«

Pavle jo je vzdignil s svojimi močnimi rokami in jo ponovno krepko poljubil.

»Seveda sem, izpustili so me. Naposled so le spoznali, da nisem morilec.«

»Zdaj si čisto prost, — za zmerom, kaj ne?«

»Mislim, da me bodo zdaj pustili pri miru.«

S tihim glasom je rekla mati: »Saj sem vedela, moj sin, da se ti ne more nič zlega zgoditi.«

Pavle ni odgovoril. Še zmerom je ljubkoval svojo sestro, ki se je še vedno jokala.

Nato je njegova mati plašno vprašala: »Saj je vse urejeno in nič več ti ne bo treba od doma, kaj ne?«

Mesar je zagodrnjal nekaj nerazumljivih besed, ne da bi bil pogledal mater, nato pa je nastal dolgotrajen molk. Bilo je nekaj, kar je budilo tesnobo v vseh treh in jih zadrževalo, da bi se prosto pogovorili. Pavle se je vsedel in vzel v naročje sestro, kakor bi se še ne bil dovolj pozdravil z njo. Mati je nemirno lazila okoli obeh in zdaj pa zdaj obstala, da bi pogledala njene roke so drgetale, kakor bi jo bila mučila besna ljubosumnost. Njene oči so se bliskale in ponovno je naglo odprla usta, da bi nekaj ježno rekla, toda vsakokrat je besede spej požrla. Naposled se ni mogla več premagati.

»Kaj me več ne poznaš?« je kriknila. »Prav tako se delaš, kakor bi ne bila tvoja mati! Samo Pepino vidiš! Kaj pa se te je lotilo?«

Pavle je prijel bolnico in jo nežno zanesel v njeno sobo, kjer jo je še enkrat poljubil. Pri tem je rekel: »Pojdi spat, sestra, in mirno počivaj!« Nato je zapustil sobo, zaprl vrata in bil zdaj z materjo sam. Rekel ji je: »Zdaj bova še midva govorila. Pojdava.«

Njegov glas je drgetal. Stara žena mu je sledila brez besede. Vzela je svečnik, vtaknila vanj novo svečo in jo prižgala, nato pa sta šla v prvo nadstropje, kjer je bila sinova

soba. V sinovi sobi je postavila vdova svečnik na mizo in se zrušila na stol, pri čemer je s silnim strahom neprestano gledala sina. Njeni zobje so šklepetali.

»Zdaj lahko govoriva!« je rekel mladenič, čisto izpremenjenim glasom.

Laborel je prežal na vrtu, medtem ko je bil svoja tovariša postavil na druga mesta okoli mesarije. Navadno je ponoči stražil zmerom samo eden izmed treh detektivov z enim ali dvema policistoma iz Moncalierija, danes pa so morali kakor je odredil Laborel stražiti vsi trije.

Laborel je bil sledil Pavleta Longhija, ne da bi bil ta to opazil, s postaje do hiše. Nato pa se je spravil na vrt, kjer je imel najboljši pogled na hišo. Laborel je takoj opazil, da se je zasvetilo okno Pavletove sobe tik nad ploščato streho klavnice.

Prav rad bi bil malo pogledal v notranjost mladeničeve sobe, zlasti ker se je za trenutek pokazala v svetlem orisu okna senca stare Longhije poleg sinove sence.

Detektiv je nemirno mečkal svoje brke in godrnjal: »Vrag, zdajle se bosta pogovarjala. Ta razgovor bi rajši slišal. A kako?«

Zdajci mu je padlo na um, da je na dvorišču lestva, po kateri lahko zleze na streho in pride tik pod okno. Če bo previdno postopal, bo lahko neopaženo prišel k oknu in videl v sobo. V naglici je svoj načrt izvršil in bil v nekaj minutah na klavnični strehi, kjer se je z vsemi štirimi plazil k oknu.

Misel je bila dobra, toda detektiv se ni mogel vzdržati, da ne bi bil zaklel, ko je opazil, da je bilo okno zaprto. Če bi bilo odprto, bi mu ne bila ušla nobena beseda pogovora med materjo in sinom, toda zdaj ni

da bi se sestali v Londonu zastopniki štirih velesil: Anglije, Francije, Rusije in Zedinjenih držav.

Menda so že vse te države pristale na sestanek, ki bi obravnaval zadnje dogodke. Po neki vesti je pobudo za ta posvet dala Rusija, ki se zavzema za skupen nastop vseh demokratskih velesil. Iz Londona poročajo, da je poljski poslanik v Londonu obiskal angleškega zunanjega ministra lorda Halifaxa. Pravi, da sta se pogovarjala o morebitnem skupnem nastopu Anglije in Poljske glede na zadnje dogodke v Srednji Evropi. Poljski zunanji minister Beck bo te dni odpotoval v London. V torek je prispel v London predsednik francoske republike Albert Lebrun in so bile ob tej priliki veličastne manifestacije angleško-francoskega zaveništva.

Te dni je bolgarski predsednik vlade dr. Kjuzeivanov obiskal Turčijo in zdaj

se pričakuje skorajšnji pristop Bolgarije k Balkanski zvezi.

Turški in rumunski listi izražajo upanje, da bo Bolgarija prešla preko majhnih političnih nasprotij v zavesti, da je rešitev Balkana samo v geslu »Balkan Balkancem!«

Iz Londona poročajo, da je

litovska vlada sprejela nemške zahteve po odstopu klajpedskega ozemlja.

Litovska vlada je umaknila čete iz Klajpede in je nemška vojska že včeraj začela zasedati Nemcem prepuščene kraje.

Iz Prage poročajo, da

dobi Češka v nemškem okviru koncentracijske vlado.

Dr. Hacha je poslal predsedniku vlade pismo, v katerem ga obvešča o razpustu skupščine in senata. Hkratu je dr. Hacha povabil na posvet okoli sto čeških politikov, s katerimi se bo pogajal o ustanovitvi nove koncentracijske vlade.

Iz Sanghaja poročajo, da so

japonske čete prekoračile reko Cien-tang,

ne da bi bile trčile ob hud odpor Kitajcev. Japonci nadaljujejo prodiranje proti vzhodu in jugu, kjer imajo Kitajci utrjene postojanke.

Po sprejetju v skupščini

je prišel naš državni proračun v obravnavo v senat,

kjer so sklenili, da se sprejme brez obravnave

slušal ničesar. Videl pa je vsaj vse njune kretnje. Čuden je bil prizor, ki se je odigral pred njim v sobi.

Pavle je sedel na stolčku poleg svoje postelje in si podpiral glavo na posteljnem robu, mati pa je sedela na stolu blizu vrat. Ni se upala priti bliže k njemu. Oba sta dolgo časa molče sedela. Potem je Pavle vstal, stopil nekaj korakov bliže k materi in ji zastavil nekaj kratkih vprašanj, na katere mu mati ni odgovorila.

Laborel je razločno opazoval, kako je njegov obraz čedalje bolj rdel. Med vihravimi kretnjami je silil z besedo v mater, vil roke, kakor bi jo bil za nekaj prosil, in potem spet krčil pesti v strašni duševni bolečini ali pa v divji jezi.

Kmalu pa se je slika spremenila.

Mesar je molčal in stal na mestu s prekritimi rokami. Zdaj je mati govorila. Vrgla se je na tla, se po tleh splazila k njemu in globoko sklonivši glavo objela njegova kolena. Jokala se je. Njeno suho, koščeno telo je drgetalo od silnega ihtenja. S prošnjami in moledovanjem je silila v sina, ki pa je ni hotel videti, temveč je strmel pred sebe.

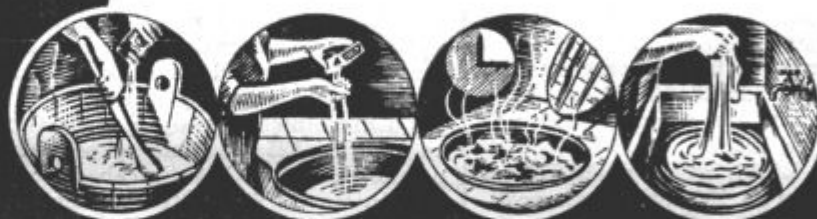
Naposled, ko še zmerom ni ničesar dejal, je stara žena vstala in razprostrla roke, kakor bi ga bila hotela objeti. Sin pa se je umaknil, in ko je stopila za njim, jo je pahnil od sebe.

Kakor zblaznela je nato nekajkrat tekla po sobi gor in dol držeča skrčene pesti proti sencem, naposled pa se je vrgla na posteljo in skrila glavo v blazini.

Pavle je še zmerom negibno stal, dokler

Pranje je cenejše!

ker so se znižale cene za Persil in Henko. To je za naše gospodinje res prijetno presenečenje. Sedaj lahko prednosti Persila in Henka še bolje izkoristite. Ako perete s Persilom in Henkom boste najbolje obvarovali Vaše perilo, ki bo obenem snežnobelo in svežedehteče. Uporabljajte Persil in Henko vedno po navodilih v predpisani količini brez vsakih drugih primesi.

1. Perilo namočite čez noč
2. Omeščajte vodo z dodatkom „Henko“
3. Perilo kuhajte 1/4 ure
4. Temeljito izperite

Persil in Henko

brez teh dveh ni pranja!

ni nenadno napravil kretnje, ki je hkratu pričala o strašnem srčnem strahu in najglobljem obupu. Pritisnil je roke na oči, nato pa so mu roke spet omahnile. Prelil pa ni niti ene solze. Zatem je pogledal okoli sebe, kakor bi se bil zbudil iz spanja, in se zagledal v mater, ki mu je kazala hrbet.

Globoko vzdihnivši je nazadnje stopil k omari, iz katere je vzel nekaj perila, zatem pa je privlekel nekaj kosov obleke iz za nekga zastora in prijel kovčeg, ki je bil stal na tleh.

»Aha, odkuriti jo hoče!« je zamrmral Laborel, hitro zlezel s strehe in pohitel skozi vrata v živi meji na deželno cesto, kamor je s tihim žvižgom poklical oba tovariša. V kratkih stavkih jima je obrazložil ves položaj.

»Longhi namerava odnesti pete,« je rekel. »Pravkar si pripravil kovčeg. Gotovo pojde na postajo. Pojdita že zdaj tja, a jaz bom stopal za njim. Vstopita se k linici za vozne listke in kupita vozni listek do tjakaj, do kamor ga vzame on. Denarja imata dovolj. Ostanita ves čas ob njem in pojdita povsod za njim, kamor bo šel. Jaz sam mu bom sledil le toliko časa, da ga bom videl v vajinem varstvu, nato se vrnem nazaj k mesariji, da bom do jutra opazoval mater in hčer. Zjutraj pa moramo o vsem obvestiti gospoda de Valtimoreja. O tem, kam se napoti Longhi, mi brzojavita na prefekturo v Turin. Prišel bom potem takoj za vama. Če ne pridem, si morata pomagati tudi brez mene. Zapomnita si, da Longhi nikakor ne sme preko državne meje. Tu imata ukaz za aretacijo, ki sem vama ga za potrebo v na-

prej oskrbel. Prijeti pa ga smeta šele v primeru, ko bo poskus pobega iz države očitna. Ali sta me dobro razumela?»

»Seveda,« sta odgovorila oba.

»Torej sedaj na postajo!«

Oba sta šla, a Laborel je dalje opazoval mesarijo. Ni se motil, ko je sklepal, da se je Pavle pripravil na beg.

Trajalo je kakšne pol ure, ko se je pokazal Longhi. Medtem je bil natlačil kovčeg s potrebščinami in se poslovil od sestre. Nato je stopil s kovčegom v roki na cesto in ubral pot proti mestu, ne da bi se še bil enkrat ozrl. Pet minut pozneje je bil na postaji v Moncalieriju, kjer sta oba detektiva že čakala nanj. Ni ju opazil. Stopil je k blagajni in kupil vozni listek do Genua za nočni brzi vlak, ki se pripelje čez četrto uro. Vse se je zgodilo tako, kakor je domneval Laborel.

Ko je vlak obstal, je vstopil Longhi in s njim oba detektiva. Bil je bled in potr in se ni nič brigal za to, kaj se je dogajalo okoli njega, temveč je strmel pred sebe ali pa zapiral oči, ne da bi bil mogel zaspati.

Proga Turin—Genua ima glavne vmesne postaje Asti, Alessandria in Novi. Ko se je danilo, se je peljal vlak skozi dolgi predor v San Lazzaro pod predmestjem delje Grazie in je potem obstal na postaji v Genui.

Longhi je izstopil in šel naravnost v pristanišče, kjer je kljub zgodnji uri vladalo že živahno vrvenje.

Pisarne različnih parniških družb so bile še zaprte. Pavle je čakal več ur v neki krčmi in se napotil nato v pisarno italijanske splošne plovbe, da bi poizvedel, kdaj odpuja

Gospodarsivo

Redenski trzni pregled

GOVED. V Ljubljani so se na sejmu sredi meseca trgovali za kg žive teže: voli I. po 4 do 4.50, II. po 3.50 do 4, III. po 3 do 3.50, telice I. po 4 do 4.50, II. po 3.50 do 4, III. po 3 do 3.50, krave I. po 3.50 do 4, II. po 3, III. po 2 do 2.50, teleta I. po 6, II. po 5 do 5.50 din. Voli I. so se trgovali v Mariboru po 3.75 do 5, pri Sv. Juriju pri Celju po 5 do 5.50, v Kapeh pri Brežicah po 4 do 4.50, v Črnomlju pa po 6 din za kg žive teže.

SVINJE. Za kg žive teže so se trgovali v Ljubljani: domači špeharji po 8 do 8.50, pršutarji po 7 do 7.50, sremški špeharji po 8.50 do 9; v Ptuj: pršutarji po 6.50 do 7.25, debele svinje po 7.50 do 8, plemenske pa po 6 do 6.50 din; v Črnomlju: špeharji po 9, pršutarji po 8 din; v Mariboru: povprečno po 6 do 8 din. V Ljubljani je bila slanina po 17 do 19 in svinjska mast po 20 do 22 din za kg.

VINO. V črnomeljskem okolišu se je došlo pri vinogradnikih navadno mešano vino povprečno po 4, finejše sortirano pa povprečno po 5 din za liter.

KRMA. V Ljubljani je seno po okoli 100 in slama po okoli 60 din, v Črnomlju seno po 100 in slama po 50 din za 100 kg.

SIROVE KOŽE. V Ljubljani: goveje po 10, telečje po 12, svinjske po 10, a v Črnomlju: goveje po 8, telečje po 10 in svinjske po 5 din za kg.

MED. V Črnomlju je bil čisti med po 14, v Ljubljani pa po 20 do 22 din za kg.

KROMPIR. Cena se mu skoro povsod giblje okoli 100 din za 100 kg.

JABOLKA. V Ljubljani se plačujejo po okoli 350 do 800 din za 100 kg po kakovosti.

Vrednost denarja

Na naših borzah smo dobili 21. t. m. v devizah (s prišteto premijo):

1 holandski goldinar za 23.42 do 23.80 din;
1 nemško marko za 17.75 do 17.93 din;
1 angleški funt za 206.70 do 209.40 din;
1 ameriški dolar za 43.97 do 44.57 din;
100 francoskih frankov za 116.65 do 118.95 din;

100 italijanskih lir za 232.45 do 235.55 din.

Vojna škoda se je trgovala v Zagrebu po 465 din, nemške klirinške marke pa po 13.80 din.

Sejmi

27. marca: Dobova, Lukovica, Rakičan, Teharje, Kostanjevica, Loče pri Poljčanah, Sv. Helena v Rovtuh, Sv. Križ pri Ljutomeru, Št. Ilj pri Velenju, Vinica, Zdenška vas, Dolnja Lendava, Sevnica, Maribor, Čakovec;

28. marca: Nadlesk, Javorje pri Litiji;

30. marca: Turnišče, Zagorje ob Savi;

31. marca: Braslovče, Brunik, Cerklje pri Kranju, Lemberg, Ormož, Slovenska Bistrica, Spodnje Gorje, Št. Gotard pri Trojanah;

1. aprila: Sv. Lenart nad Laškim, Videm ob Savi;

2. aprila: Dramlje, Rakek.

Drobne vesti

= Vloge pri slovenskih hranilnicah so v januarju narasle za nad 20 milijonov dinarjev. Po podatkih Zveze jugoslovenskih hranilnic v Ljubljani so pri 29 slovenskih samoupravnih hranilnicah 31. januarja letos znašale vloge na knjižice 662.757.801 din, v tekočem računu pa 476.296.690 din, vse vloge skupaj torej 1.139.054.491 din. V primeri s stanjem 31. decembra lani se opaža pri vlogah na knjižice porast za 26.5 milijona, pri tekočih računih pa za 25.2 milijona, skupaj torej za 51.7 milijona din. Ako odbijemo od tega prirastka kapitalizirane obresti za leto 1938., ki so bile januarja vlagateljem po večini že pripisane in so znašale 31.2 milijona dinarjev, se pokaže čisti porast hranilnih vlog v znesku 20.5 milijona dinarjev. Vloge na knjižice so narasle pri 9, v tekočih računih pri 7, skupne vloge pa pri 12 hranilnicah. Število vlagateljev na knjižice se je zvišalo pri 8 hranilnicah, tako da znaša število vlog na knjižice 125.826. Tudi tekoči računi so se pomnožili pri 8 hranilnicah in znaša njih skupno število 6553. Število vseh vlagateljev pri 29 hranilnicah je naraslo torej na 132.379. Navedene številke dokazujejo, kako lepo se razvija vložno gibanje in kako naraščajo vloge po novem letu ter se stalno krepi zaupanje vlagateljev v hranilnice in tudi v druge denarne zavode.

= Banovinski odbor za propagando gozdarstva prosi vzgojna, kulturna in slična društva, javne korporacije in ustanove in zasebnike, da aktivno sodelujejo pri propagandi gozdarstva v dnevih od 19. do 31. tm. V teh dnevih se naj vršijo v šolah in drugih primernih prostorih predavanja o gozdarstvu, potem pogozdovanja goličav in prak-

tični pouk o negi, vzgoji in izkoriščanju gozdov. Kjer se take prireditve zaradi krajevnih ali vremenskih prilik ne bi mogle vršiti v marcu, se naj izvedejo v aprilu. Pojasnila dajejo banovinski odbor in krajevni odbori za propagando gozdarstva.

= Kupna moč prebivalstva nazaduje. Te dni je bilo v Mariboru zborovanje okoliškega trgovskega gremija. Iz poročil se vidi, da je naše podeželje vedno v hudi stiski. Trgovci so tožili, da kupna moč kmečkega prebivalstva spet pada, potem ko se je v začetku zime zaradi ugodne sadne letine neznatno dvignila. Pa še od te sadne letine niso imeli trgovci na deželi nobenega posebnega deleža. Kmetje so bili pač že tako zadolženi, da so porabili skoro ves izkupiček za plačanje zapadlih davkov in za zapadle obroke posojil.

= Povišanje ameriških carin na nemško blago. Vlada Zedinjenih držav je predložila kongresu (državnemu zboru) načrt zakona, s katerim se carina na uvoz nemškega blaga poviša za 25%. To povišanje utemeljujejo s tem, da daje Nemčija pri izvozu blaga v tujo znatne premije, kar omogoča nemškim izvoznikom, da prodajajo svoje blago po zelo nizkih cenah. Načrt zakona določa, da bodo uvozniki nemškega blaga dobili dodatno carino 25% povrnjeno, če bodo lahko dokazali, da dotočeno blago ne dobiva pri izvozu iz Nemčije nobene premije.

D O P I S I

KAPELA PRI SLATINI RADENCIH.

Podružnica Sadjarskega in vrtnarskega društva bo imela v nedeljo 26. t. m. po rani maši redni občni zbor v šoli. Vabljeni člani in drugi sadjarji, ker bo zanimivo predavanje sadjarskega strokov. o sadjarstvu, ki je postalo zelo donosna kmetijska panoga z majhnimi stroški in trudom. Podružnica si je nabavila za člane prevozno škropilnico in bo dajala svojim članom za pomladno škropljenje zveploapneno brozgo po lastni nizki ceni, ki je mnogo nižja kakor tvorniška. Sadjarji, oklenite se strokovnega sadjarskega društva, pristopajte k podružnici, pri kateri plačate 25 din članarine, za kar dobite skozi vse leto mesečni časopis »Sadjar« ter imate na razpolago sadno škropilnico, kakor tudi po znižani ceni razna škropiva za škropljenje sadnega drevja in druge ugodnosti.

prvi parnik v Buenos Aires. Povedali so mu, da odpluje »Kraljica Margerita« po plovnem redu drugo jutro ob osmih, in Longhi se je prijavil za medkrovje. Zatem je šel v majhno pristanjsko gostilno, ki so mu jo na njegovo željo priporočili v pisarni.

Drugo jutro proti osmi uri se je pojavil Pavle Longhi z ročnim kovčgom na obrežju, kjer je bila zasidrana »Kraljica Margerita«, in je pravkar hotel vstopiti na mostiček, ki je držal na ladjo, ko ga je neka roka krepko prijala za ramo. Hkratu mu je neki glas zašepetal vljudno, vendar z razločno posmehljivim prizvokom: »Gospod Longhi, samo nekaj besed, če smem prositi!« Bil je Laborel.

»Kaj hočete od mene?« je vprašal mesar. »Nimam več dosti časa.«

»Razumem vašo nestrpnost, vendar imam dovolj krepek povod za domnevo, da mi pogovora z vami ne boste odrekli. V imenu kralja ste aretirani!«

Longhi je napravil kretnjo divje živali, ki zbesni. Toda kakor bi bili zrasli iz tal, so Longhija zdajci obstopili štirje možje, ga prišli za roke in jih mu v trenutku uklenili.

Pavle je godrnjal: »To mora biti pomota. Preiskovalni sodnik v Turinu me je vendar izpustil.«

»In vi ste to prostost hoteli naglo izkoristiti, da bi napravili razdaljo nekaj tisoč milj med giljotino in svojo glavo, kaj ne? Niste neumni, moram reči.«

Longhi ni odgovoril. Nenadno je spoznal, da ga morajo imeti zdaj vsi za krivca. Saj je

hotel pobegniti. Kako naj jim pojasni name-ro poba?

»Ah, uklenjen sem,« je zagodrnjal zgroziviši se, »zdaj sem nepogojno izgubljen.«

Nato se je dal odvesti, pri čemer se mu je zazdelo, da je zdaj sam podoben tistim živalim, ki jih je kot mesar vodil v svojo klavnico.

Že oče Pavleta Longhija je imel mesarsko obrt, a ne v Moncalieriju pri Turinu, temveč v mestecu Giussanu pri Milanu. Tam je imel svojo klavnico, in vsako sredo in soboto se je z vozičkom peljal na deželo, da te svoje zunanje odjemalce oskrbel z mesom. Ker se je zelo prizadeval, da bi bili njegovi odjemalci z njim zadovoljni, pri tem pa je bil marljiv in varčen, se mu je posrečilo, svoj obrat zelo dvigniti in si pridobiti majhno premoženje.

Šele nato je mislil na ženitev. Izbral si je Terezo Pradellovo, precej bogato kmečko hčer iz bližnje vasi, kjer je imel pogosto kupčijske opravke.

Kdor je danes videl staro gospo Longhijevo in njen koščeni obraz, podoben glavni ptice roparice, si je mogel seveda le težavno predstavljati, kako čedno dekle z rdečimi lici in bleščečimi se črnimi očmi je bila takrat.

Z lahkoto se je posrečilo Jakobu Longhiju, ki je veljal kot dobra partija za Terezo, doseči privolitev njenih staršev, in poroka je bila kmalu.

Jakob Longhi se je zdaj posvečal v glavnem trgovini z živino, ki mu je več donášala, in je mesarijo skoro čisto prepustil svoji ženi. Pri tem je bil zelo pogosto po cele dne-

ve odsoten. Zaradi tega je bila Tereza mnogo sama in je le redkokdaj zapustila hišo.

Prodaja mesa v trgovini se je omejevala v glavnem le na določene ure, in tako je po opravljenih ostalih hišnih delih posedevala po cele ure ob oknu zaposljena s kakšnim ročnim delom. En del je imela malo odgrnjen, da je bolje videla, kaj se je dogajalo na cesti in kdo je šel mimo. Mali Pavle ji ni napravil mnogo dela. Igral se je vse dni na cesti in na vrtu s svojimi tovariši.

Mlada žena se je dolgočasila. Pa se je zgodilo, ko je bila že šest ali sedem let omožena, da je prišel mimo njenega okna neki Ciril Bacci, jo zagledal in jo posebno prijazno pozdravil. Bil je gibčen, vesel mož, ne mnogo starejši od nje. Imel je trgovino z zlatinami v Giussanu. Razen tega je poznal manire, imel prijeten obraz in lepe plave brke, na katere očitno ni bilo malo ponosen.

Kadar je bila mlada žena sama, je često prihajal v prodajalno, ne zaradi nakupa mesa, temveč da bi z njo kramljala. Zmerom je prišel le za trenutek, kakor je rekel, da ji zaželi dober dan, toda kramljanje je po navadi trajalo dolgo, dolgo časa. Šalila sta se in smejala in prijateljstvo je bilo čedalje večje.

Nespametno je bilo od Jakoba Longhija, da je puščal mlado ženo tako samo. Toda bil je zaupljiv, dobrodušen človek, ki je mislil, da je Tereza srečna in zadovoljna, ker ima dobrega moža, čvrstega sinka in udoben dom.

Dalje prihodnjič.

Domače novosti

* **Poprava ukrepov iz volilne borbe.** Tajništvo banovinskega odbora Jugoslovenske nacionalne stranke v Ljubljani poziva vse, ki so bili med zadnjo volilno borbo in po njej zaradi volitev preganjani ali kaznovani, da se takoj javijo pisмено z natančnimi podatki o poteku svojega primera na: Tajništvo banovinskega odbora JNS v Ljubljani, Kazina, Kongresni trg.

* **Razglas visokošolcev Aleksandrovega vseučilišča v Ljubljani.** Težavni svetovno-politični položaj, v katerem se je čez noč znašel ves svet, posebno mali narodi, nas je združil v enoten akademski narodni blok, da s tem dokažemo svojo neomajno narodno in državno zavest. Združeni visokošolci Aleksandrovega vseučilišča smo na stališču, da je edino močna, na podlagi enakosti narodnih pravic Slovencev, Hrvatov in Srbov urejena Jugoslavija izključni okvir, v katerem moremo in hočemo živeti svoje narodno in državno življenje. V tem trenutku združena slovenska akademska mladina Aleksandrovega vseučilišča slovesno izjavlja, da se v korist narodne vzajemnosti odrekva vsem medsebojnim trenjem. SKAD Danica, JNAK Edinstvo, JNAD Jugoslavija, AKD Kladiivo, DSKA Savica, Slovenski klub, AK Straža, SKAD Zarja.

* **Izseljevanje rudarjev.** Od decembra lanskega leta se je izselilo v nemške rudnike okrog 40 naših rudarjev. Večina jih je zaposlenih v železnem rudniku Geslingenu, kjer pa z delovnimi pogoji niso posebno zadovoljni. Pišejo, da morajo trdo delati in da je delo v naših premogovnikih prav igrača nasproti težkemu delu v teh rudnikih. Pravijo tudi, kako trd in grenak je kruh tujine. Najrajši bi se vrnili v domovino, ker tudi hrana ni zadovoljiva.

* **Predsednik bivše Podkarpatske Rusije Vološin v Beogradu.** Te dni je dopotoval v Beograd z avtom predsednik bivše karpatsko-ruske republike Vološin. Z njim so prispeli prosvetni minister Avgustin Štefan, tajnik dr. Karat in več višjih uradnikov bivše vlade. Vološin je prispel iz Rumunije, kjer se je zadržal nekoliko dni v Temešvaru. Iz Beograda je potoval dalje.

* **Zveza Maistrovih borcev v Mariboru** vabi na ustanovni občni zbor odseka Zveze Ma-

istrovih borcev vse borce, ki bivajo v občini Makolah in bližnji okolici in so se udeležili osvobodilnih bojev v letih 1918. in 1919. za našo severno mejo pod vrhovnim poveljstvom generala Maistra. Zbor bo v nedeljo 26. t. m. po rani sv. maši v dvorani posojilnice v Makolah. Na zboru bodo poročali odposlanci glavnega odbora zveze o dosedanjem delovanju in o korakih za doseg dobrovoljstva.

* **Nove postojanke Zveze Maistrovih borcev.** V nedeljo 19. t. m. sta bila ustanovna občna zbora odsekov Zveze Maistrovih borcev pri Sv. Tomažu pri Ormožu in pri Veliki Nedelji. Zborovalce sta pozdravila odposlanca glavnega odbora predsednik Zveze g. Julij Guštin in član upravnega odbora g. Jerebič, in sta se spomnila pokojnega generala Maistra in vseh borcev, ki so v osvobodilnih bojih darovali svoje življenje za domovino. Na koncu svojega govora sta pozvala navzočne borce, naj gojijo tovarištvo med seboj brez ozira na politično prepričanje in naj poživljajo zlasti med mladino Maistrov duh. Sledilo je izčrpno poročilo tajnika g. Cimermana o dosedanjem delovanju zveze. Pri Sv. Tomažu je bil izvoljen za predsednika Zmavc Franc, za namestnika Jože Rakuša, za tajnika Peter Megla in za blagajnika Franc Cajnko. pri Veliki Nedelji pa za predsednika Ivan Moravec, za tajnika Peter Kovačec in za blagajnika pa Ivan Kržič. — V nedeljo poprej pa je bil ustanovni občni zbor odseka Zveze Maistrovih borcev v Rogaški Slatini za rogaško-šmarski okraj. Zbor je vodil predsednik pripravljalnega odbora g. Štefancioza, šolski upravitelj iz Rogatca, ki je v svojem govoru orisal spomine iz prekratne dobe. Odposlanca glavnega odbora podpolkovnik Cvirn in Lakner sta pozdravila zborovalce, nato je sledilo poročilo tajnika g. Cimermana. Izvoljeni so bili: za predsednika Ivan Gračnar, upravitelj Rogaške Slatine, za podpredsednika Anton Štefancioza, šolski upravitelj iz Rogatca, za tajnika Viktor Lapuh in za blagajnika Štefan Avguštin.

* **Ker se je slinavka in parkljevka pojavila ponovno v ljubljanskem srezu,** v občinah Vrhniki, Št. Joštu, Horjuu in Dobrovi, so do preklica za srez ljubljanski prepovedani izdajanje živinskih potnih listov za parkljarje, sejmi za parkljarje in gonitev parkljarjev peš po javnih potih.

* **V naši državi samo 13.000 avtomobilov.** Po številu avtomobilov zaostajamo tudi za Madžarsko in Rumunijo, pa celo majhna bivša Avstrija ima več motornih vozil kakor naša država. V vsej državi je okrog 13.000 avtomobilov. Značilno je, da ima sama Praga štirikrat več avtomobilov kakor naša država. Na 1000 prebivalcev pride v Franciji 53 avtomobilov, v Angliji 40, na Danskem 26, na Švedskem 24, v Nemčiji 15, v bivši Avstriji in Češkoslovaški po 5, v Rusiji, Poljski, Rumuniji, Madžarski in Grčiji po 2, pri nas pa niti ne po en avtomobil na 1000 prebivalcev (0.7).

* **Le okrog 500 km cest je primernih za težki promet.** V naši državi je okrog 41.000 km cest. Od teh je banovinskih 24.000 km in občinskih 7000 km. Državnih cest je le 10.000 km, a še te so zelo slabe in po večini neprimerne za sodobni promet. V vsej državi je le okrog 500 km cest primernih za težki promet, za lažji promet pa 9.500 km. Ostale ceste lahko služijo le prometu z lažimi kmečkimi vozovi.

* **Jugoslovensko prosvetno in humanitarno društvo »Simon Gregorčič«** na Sušaku je imelo 5. t. m. redni letni občni zbor. Novi odbor sestavljajo: predsednik Volf Marijan, podpredsednik Kozman Avgust, tajnik Klofutar Joško, blagajnik Hrvatini Jakob, prosvetar Saksida Konstantin, načelnik prevskega odseka Luzina Marijan, ostali odborniki: Jagodnik Franc, Hrvatini Jože, Drufovka Milan in Medija Franc.

* **Delavstvo tkaninske industrije v strahu za obstanek.** V tkaninski industriji so nastale težave zaradi zmanjšanja izdaje deviz za nakup tujih sirovin, predvsem bombaža. Prav usodne bi bile posledice, če bi se ta dolžba dosledno izvajala. Mariborska tkaninska industrija bi morala v tem primeru zmanjšati obrat za polovico. Seveda je s tem ogrožen obstanek delavstva. Te dni so se zbrali zastopniki posameznih delavskih društev v Mariboru k razgovoru o hudem položaju, v katerem se je znašla tkaninska stroka in pa o ukrepih, ki naj pomagajo odkloniti grožnjo nevarnost brezposelnosti.

Andrej Šolar

ROMAN IZ PREDVOJNIH DNI
PO L. THOMI PRIREDIL B. R.

1.

Bil je lep jesenski večer.

Solnce je bilo rumeno kakor regratov cvet in je prijazno gledalo na pospravljena polja, kakor bi se veselilo dela, ki ga je opravilo od pomladi in čez poletje.

In to delo ni bilo majhno. Bog ve, kako dolgo že ni bilo tako obilne žetve kakor v tem letu, in solnce je moralo poslati na zemljo obilo žarkov, da so težki klasi dozoreli. In spet so potem potekali tedni, dokler ni ležalo klasje na tleh in dokler ga niso obloženi vozovi spravili na gumna.

Zdaj pa je bilo to že opravljeno in na vseh gumnih se je slišalo pokanje cepcev. Na nekaterih dvoriščih so imeli celo mlatilnice na paro. Povsod pa je bilo živo vrvenje, in če se je solnce nad vsem tem smejala, je imeo čisto prav, saj je bilo to njegovo delo in njegova zasluga.

Cesta v Gorenji vasi je bila tiha in zapuščena. Ljudje se niso utegnili izprehajati po njej in pametne kokoši so se udi rajši smukale okoli gumen, kjer je ležalo med prahom še precej zrnja.

Nekaj gosi je čepelo ob ribniku. Iztezale so vratove in gagale, kar so jim grla dala. Drle so se pa zaradi tega, ker sta prav tedaj stopila skozi vrata majhne hiše dva moška.

Prvi je nosil kramp na rami, drugi pa lopato. Zavila sta proti cerkvi, proti pokopališču.

Železna vrata pred pokopališčem so zaškripala. Menda bo zdaj že vsakdo vedel, da sta bila oba moža grobarja in da je moral v teh lepih dneh neko umreti.

Toda grobarja nista ostala na pokopališču. Zlezla sta čez nizek zid in začela kopati ob njem, v kotu, ki je bil ves zarasel s ščavjem.

To je bila neblagoslovljena zemlja, kamor so zakopavali samomorilce in nekrščene otroke. Toda to pot si noben vaščan ni vzel življenja. Le hči kmeta Andreja Šolarja ki se je pravkar rodila, je umrla v babičinih rokah.

Babica ni bila toliko pri pameti, da bi bila umirajočega otroka zasilno krstila. Mati je bila brez zavesti in nikogar drugega ni bilo v bližini, ker so bili vsi domači pri delu.

Tako se je moglo zgoditi, da mala Šolarjeva hči ni prišla v naročje svete cerkve, ampak je kot poganka umrla po četrtturnem življenju.

Ne vem, ali ljubi bog obsoja nekrščanstvo komaj rojenega otroka tako hudo kakor njegovi duhovniki, zanesljivo in zaukazano pa je, da tak otrok ne sme ležati v isti blagoslovljeni zemlji kakor kristjani; med njimi tudi marsikateri čuden kristjan.

Zaradi tega je torej kopal grobar Gašper žalost s svojim sinom grob za cerkvenim zidom.

Snel je klobuk, vendar pa ne iz pobožnosti, ampak zaradi tega, ker mu je bilo vroče.

Z rokavom si je brisal čelo in nato rekel: »Če bi bil pameten, bi bil rekel, da jo je sam v poslednjem trenutku krstil.«

Mislil je očeta Šolarja.

»Seveda,« je odvrnil sin in pridno kopal dalje.

Starec si je pljunil v roke in zagodel:

»Prav za prav je to neumno.«

Potem se je spet lotil dela in čez nekaj časa je bil grob izkopan. Bil je majhen in plitev. In ker prst okoli njega ni bila lepo na kupu, ampak pomešana z rušami, je bil videti še bolj beden.

Gašper je pač moral misliti, da je to za poganskega otroka dovolj lepo in počasi je zlezal nazaj čez zid. Pozno je bilo že. Mali leseni križi siromakov so ležali v senci, le vrhove visokih kamenitih spomenikov je še obsevalo večerno solnce, in zlate črke so se blestele še bolj kakor podnevi.

Bogatinom je pač povsod bolje kakor siromakom.

Grobar je šel s svojim sinom čez pokopališče.

Ko je bil že zunaj, je opazil nekega moža, ki je prav tedaj hitel proti župnišču.

»Aha, Šolar gre k župniku,« je rekel. »Toda to mu ne bo prav nič pomagalo.«

In potem je še dodal sam pri sebi: »Prav za prav je neumno, da sme vsak falot tam ležati, nedolžen otrok pa ne.«

Župnišče v Gorenji vasi je lepo, prikupno poslopje v dve nadstropji. Po šest oken vsakega nadstropja gleda na cesto. Po svetlem zidu se ovijajo plezalke, spodaj pa so gredice pisanega cvetja.

Sredi prodnate steze, ki drži k vratom, je vodomet. Droben curek vode se roganja kvišku potem pa se razleti in pada v kapljicah v široko kotanjo. Nad vsem je mir, ki priča, da je to prebivališče pastirja miru.

* **Umrli je 115letni črnogorski korenjak.** V Beranah v Črni gori je te dni umrl eden izmed najuglednejših beranskih muslimanov Adem Softić, okrožni muftija v pokoju. Pokojni Adem je dosegel tudi za črnogorske razmere zelo visoko starost, to je 115 let. Rodil se je okrog leta 1823 v Barah pri Bjelem polju. Dopržil je staro muslimansko bogoslovno šolo in postal okrožni islamski verski poglavar v beranskem okolišu. Adem Softić se je štirikrat oženil, zadnjič leta 1922, torej v svojem 99. letu, in po enem letu je dobil prvega sina, pet let pozneje, torej v 105. letu starosti pa drugega. Vse do zadnjih dni je bil čvrst in opravljal je svoje dnevno delo. Vse svoje življenje ni nikdar pil alkoholnih pijač.

* **Sprejem mladeničev v pehotno podoficirsko šolo v Beogradu in Zagrebu** in vojaško podkovsko šolo v Beogradu v starosti od 18 do 21 let. Vsa zadevna pojasnila dobite ustno ali pismeno v koncesionirani pisarni Pera Franca, kapetana v p., Ljubljana, Maistrova ulica 14. Za pismeni odgovor priložite kolek ali znamke za 6 din.

* **Letalo ljubljanskega Aerokluba se je ponesrečilo.** Na ljubljanskem letališču se je zgodila v nedeljo popoldne huda nesreča. Mehanik pri Aeroklubu Alojzij Podobnik, ki ima pilotski izpit, je prosil šefa dr. Staneta Rapeta, da bi se smel malo dvigniti s klubskim letalom v zrak. Dr. Rape mu je to dovolil, naročil pa mu je, naj se z letalom samo odlepi od zemlje, nekar naj takoj nato zapre plin in pristane. Podobnik se je dvignil približno 10 do 15 m visoko. Iz neznanega vzroka pa se je Podobnik trenutno prestrašil. Namestu, da bi bil zaprl plin in se počasi spustil, je najbrž potegnil za napačno krmilo in že je bila nesreča tu. Letalo je navpično strmoglavilo na zemljo, kjer se je skoraj čisto razbilo. Izpod ruševin razbitega letala so potegnili nesrečnega Podobnika, ki ima zlomljene obe nogi, počeno lobanjo in je tudi sicer ves potolčen. Prepeljali so ga v bolnišnico. Ponesrečeno letalo je bilo kupljeno pred petimi leti v Angliji. Naročil ga je bil industrijec g. Rado Hribar, ki ga je pozneje odstopil dr. Stanetu Rapetu.

* **Številni požari.** Zaradi slabega dimnika je zgorela domačija posestnika Alojzija Plečka iz Brezule pri Račah. V zadnjih trenutkih se je domaćinom posrečilo, da so rešili iz goreče hiše 83letnega posestnikovega očeta, ki je bil v postelji. Vetrovno vreme je bilo usodno, požar se je razširil še na sosedne doma-

čije Neže Momelove in posestnika Franca Žagavca. Gasilci iz Podove in Hotinje vasi so s požrtvovalnim gašenjem preprečili, da se ogenj ni razširil tudi na druga sosedna poslopja. Na Planinskem vrhu pri Majšperku je zgorela hiša posestnika Franca Vinklerja, v Dolini pa domačija posestnice Rozalije Mohorkove. Tudi tu je ogenj nastal zaradi slabega dimnika. Skupna škoda znaša 150.000 din in je le delno krita z zavarovalnino.

* **Požar zaradi razsušene lesene strehe.** Uro hoda iz Tržiča stoji vasica Sv. Ana, v kateri so skoro vse hiše pokrite z deskami. Nedavno so imeli pri posestniku Dovžanu veliko peko. Ker je pihal hud veter, so padale iskre iz dimnika na razsušeno streho in jo vžgale. Vse se je zgodilo tako hitro, da ljudje razen živine niso mogli ničesar rešiti. Na pomoč so prihiteli domači gasilci in gasilci iz Tržiča in iz tamošnje predilnice. Delovale so tri brizgalne, ki so kmalu udušile požar in hkratu obvarovale bližnjo okolico.

* **Velik požar pri Komendi.** Te dni je nastal požar v hiši posestnika Janeza Grintala na Križu pri Komendi. V kratkem času je bil poleg hiše v ognju še gospodarsko poslopje. Živino so rešili. Veter je zanesel ogenj še na hišo Janeza Koželja, ki je prav tako zgorela. Na pomoč je prihitela najprej prostovoljna gasilska četa iz Most, ki ji gre največja zasluga, da je ogenj omejila. Prihiteli pa so tudi domači gasilci iz Komende.

* **Strašna prometna nesreča v Zgornji Šiški.** Te dni se je avtotakšno izvošček Ivan Colnar, doma iz Podgorice, peljal s svojim avtomobilom iz Ljubljane proti St. Vidu. Iz prijaznosti je vzel na avto tudi vratarja v splošni bolnišnici in 40letnega Janeza Rozmana, paznika koles pred poslopjem splošne bolnišnice. Onstran remize je Colnar opazil na cesti drug avto, ki je vozil počasi in po sredi ceste. Colnar je hotel ta avto prehiteti. Zavozil je mimo avtomobila, toda prav tedaj je privozil tudi tramvajski voz in posledica je bilo trčenje. Colnarjev avto se je prevrnil in vsi trije potniki so se znašli na tleh. Janez Rozman je bil že po nekaj trenutkih mrtev. Hudo poškodovana sta na glavi in po telesu tudi Colnar sam in vratar. Njune poškodbe so sicer resne, vendar ne nevarne.

* **Tri domačije žrtve požara.** V Šikolah pri Cirkovcah je nastal požar, ki je uničil tri domačije. Kot požiga osumljenega so aretirali nekega posestnikovega sina iz Šikol.

* **Samomor.** Posestnik Slovinc Mihael v Slogonskem pri Kapelah se je te dni obesil na tramo v hlevu. Nesrečnik je bil živčno bolan in si je že dolga leta zdravil živce.

* **Hudi duh Karavank mrtev.** 36letni Feliks Malle iz nemške Koroške si je pridobil s svojimi razbojstvi v koroških obmejnih krajih slab sloves, tako da se ga je vse balo kot »hudega duha Karavank«. Pred priključitvijo Avstrije je s svojimi tolpami ogražal vse obmejno ozemlje, sodeloval je tudi pri velikem tihotapstvu orožja v Borovljah. Dva njegova pajdaša so takrat ob meji zajeli in ustrelili. V zadnjih mesecih so zaman iskali njegovih sledov. Kakor poročajo iz Borovelj, pa so pri izpraznjevanju nekega senika v obmejnem gorovju sredi sena odkrili posušeno truplo slečenega moškega, ki ga po obrazu že ni bilo več spoznati. Mislijo, da gre za razbojniškega vodjo Malleja, ki se je bil v samotnem seniku morda pri delitvi plena s svojimi pajdaši sprl in so ga ti umorili.

* **Štirje strahovalci Maribora in okolice obsojeni.** Lani je bilo v Mariboru in okolici izvršenih več vlomov in tatvin. Vse te tatvine so bile pojasnjene z aretacijo 24letnega pekoveškega pomočnika Jakoba Fišerja, 35letnega zidarja Ivana Okorna, 20letnega Zmaga Majerja in 37letnega Viktorja Cizeja. Vsi so iz Maribora in so se že dalje časa klatili brez posla po Mariboru. Te dni so bili obsojeni: Jakob Fišer na dve leti in šest mesecev robije in na izgubo častnih državljanjskih pravic za dobo treh let, Ivan Okorn na tri leta robije in ena triletno izgubo častnih državljanjskih pravic, Zmago Majer na leto dni in dva meseca robije, Viktor Cizej pa na 10 mesecev strogega zaporja, 120 din globe in na izgubo častnih državljanjskih pravic za dobo dveh let.

* **Nočni napad na domačijo v samotni.** Posestnik Janez Gorišek z Ježevrha pod Primskovim je na glasu petičnega moža. Zato so ga nedavno noč skušali oropati trije potepuhi. Zakonca sta slišala šum in gospodar je začel iz samotne hiše klicati v temo na pomoč. Zavihtel je kladivo in ga zagnal proti razbojnikom. Gospodinja Ana je nosila možu železje in razno orodje, da je lahko mož obmetaval napadalce. Oba sta pri tem vpila na pomoč, vendar so sosedje predaleč. Napadalci so se zatorej čez čas opogumili, naskočili hišo in ustrelili iz samokresa. Medtem ko je gospodinja ostala v hiši, je Janez v stranski sobi odprl okno in se s skokom

župnik se izprehaja tu z mirnimi koraki, ves zatopljen v molitev. Tudi kaplan hodi tako tiho, da se sliči pridušeno šepetanje, ko bere brevir. Nekaj božjega je v zraku in sili skozi vsa okna, skozi vse ključavnice. Nevidni angeli plavajo povsod in noben šum jih ne preplasi.

Vsa vrata se odpirajo tiho in ljudje se plazijo v copatah po obokanem hodniku.

Na vseh stenah je pobožnost, sama pobožnost.

Tu visi slika odrešenika s trnjevo krono. Debele, rdeče kaplje krvi so na njegovem čelu in padajo na njegov škrlatni kronanjski plašč. Tam je spet Marija, ki dviga svoj bolestni obraz proti nebu. Oči se ji solze in prsa ima prebodena z ostrimi meči.

Pod sliko je napisano: »Sveta Marija, mati odrešenika sveta! Mojega srca najgloblja želja je ta, da bi bilo moje ljudstvo blaženo. Amen.«

Nad drugimi vrati je naslikano veliko srce in spet padajo kaplje krvi na svetlo steno. V velikih črkah se bere tam: »Sveto srce Jezusovo, bodi moja ljubezen!«

Ob stopnicah je postavljen majhen oltar; pred njim gori rdeča lučka tiho in praznično v hišni mir.

Toda danes je iznenada vse oživel in postalo glasno. Nekdo je z vso močjo potegnil za zvonec, da je rezko zazvonil, in ko je hotela kuharica Marija prišleca ošteti, je ta že stopil mimo nje v težkih okovanih škornjih.

Koraki so odmevali ob stenah in pri tem nenavadnem miru so se stresle slike na stenah in angelci so zbežali skozi odprta okna.

Tudi kuharica je bila vsa zmedena. Drugače, kadar je prišel obisk, je vselej plašno

sklenila roke kakor k molitvi, to pot pa jih je oprla ob boke in vprašala z debelim glasom: »Kdo pa je ta neotesanec?«

Bil je Andrej Šolar, kmet iz Gorenje vasi, in zdaj je že krepko stopil po stopnicah, da so škripale pod njim in se krivile.

Zgoraj je kaplan nehal moliti in preplašen pogledal na hodnik. »Hvaljen Jezus!« je rekel. Šolar ga je menda preslišal in je šel dalje do zadnjih vrat.

Prav nikakšnega spoštovanja ni čutil do svetosti te hiše. Z debelimi členki je potrkal na vrata in je komaj pričakal besede: »Naprej!« In v sobi je razkoračen obstal pred dušnim pastirjem in strmел vanj s pogledom, ki ni izdajal prav nikakšne ponižnosti.

Gospod Jurij Hrastovec, župnik v Gorenji vasi, mu je stopil nasproti in se je smehljaj. Toda v njegovem nasmešku je bila nekakšna žalost.

In rekel mu je: »Vem, čemu ste prišli, Šolar!«

»To ni težavno uganiti,« je odvrnil Šolar. »Zdaj smo torej že tako daleč, da pokopavamo otroke kakor pse?«

»To je predpis naše svete vere.«

»Torej sveto je to?«

»Ne bodite takšni!« je dejal župnik in pogledal svoje sklenjene roke. »Saj sem bil davi pri vas in sem vam vse natanko razložil.«

»Da, res je, toda mislim, da se bo dalo to na kakšen drug način urediti. Zdaj pa je Gašper že izkopal jamo. Moj hlapec je videl.«

»Nad zakoni naše cerkve ne smemo godrnjati. Pomisliti moramo, da je cerkev naša mati in da nam hoče vse najboljše...«

»In morali bi se ji torej še zahvaliti...«

»Ne segajte mi v besedo! Tako je z vami,

kakor z otrokom, ki ga boli strogost svojih staršev, pa ne ve, da je ta strogost koristna in potrebna.«

»Torej se zdaj ne da nič več napraviti?«

»Upajmo, da bo vzel bog otročička v predvorje blaženih. Molil bom za to, ni pa v moji moči, da bi ga dal pokopati v blagoslovljeni zemlji.«

»Drugače pa pokopljete vsakega človeka. Še če ga obglavijo, ga potem zakopljete, in ker...«

»Grešite, Šolar, toda odpustil vam bom, ker vem, da vas to boli...«

»Prav nič me ne boli,« je dejal Šolar in vzel mošnjo iz žepa. »Prav nič me ne boli. Koliko bo stalo, če boste otroka pokopali v blagoslovljeni zemlji?«

»Dovolj je že besed, Šolar. Pojdite zdaj domov!«

Župnikov glas je še zmerom zvenel mehko, toda v očeh se mu je bliskala jeza.

Šolar se pa za to ni zmenil.

»Kaj?« je rekel. »Mojega denarja ne marate? To je menda prvič na svetu, da kdo ne mara vzeti kmetovega denarja!«

»Pojdite domov, Šolar! Poslednjič vam rečem. Dobro vem, kakšnega prepričanja ste. Vem tudi, kje govorite doma proti cerkvi in kje gospoduje duh upornosti.«

Duhovni gospod se je ujezil in njegov mir je izginil. Nič več ni sklepal rok. Iztegnil je desnico ukazovalno proti vratom. Šolar ga je pogledal.

Ne plašno in tudi ne jezno. Prevzel ga je mir. Kakor bi bil zadovoljen s tem, da se je župnik ujezil.

In brez razburjenja je potem govoril:

»Že grem, gospod župnik. Rekli ste, da ne

pognal iz hiše. Začel je teči proti vasi. Gospodarja pa je na begu ugledal eden izmed zločincev in stekel za njim, grozeč, da bo streljal, če se ne ustavi. Napadalec je Goriška v gozdiču dohitel in zamahnil po njem z grabljiščem, da se je zgrudil nezavesten. Ponočnjaki so potem vdrl v hišo. S sekirami so odprli skrinje in omare in vse pretaknili, nato pa so se izgubili v noč. Nočni zrak je Goriška prebudil iz nezvesti, nato pa je šel povedat sosedom, kaj se je zgodilo. Ko so prišli v hišo, razbojnikov že ni bilo nikjer. Potepuhi so iz skrinje odnesli za kak tisočak bankovcev in drobiža, iz omare pa srebrno uro z verižico. Gorišek trdi, da je enega izmed napadalcev spoznal, in sicer tistega, ki ga je preganjal čez njive v gozdiču. Orožniki so uvedli strogo preiskavo.

* Zaradi poskušene vloma zasledujejo 35letnega bivšega mesarskega pomočnika Franceta Šušteršiča iz Spodnje Hrušice pri Ljubljani. Šušteršič, ki je znan delomrznež, se je že dolgo družil z različnimi sumljivimi ljudmi. Pred dnevi je v družbi z dvema pajdašema skušal vlomiti v trafiko Jurija Kolarja na Taboru v Ljubljani. Preden pa je vdrl v trafiko, se je pojavil stražnik, ki sta mu prišla na pomoč še dva tovariša. Dva vlomilca so prišli, Šušteršič pa je odnesel pete.

* Iz malomarnosti je povzročil požar. Pred sodnikom poedincem v Mariboru se je zagovarjal 32letni pomožni delavec Peter Kaube iz Nove vasi pri Mariboru. Kaube je bil že tri leta v službi v Hutterjevi tvornici, nazadnje pri električni stiskalnici. V to stiskalnico nalagajo blago, med posamezne plasti blaga pa položijo električne kurilne plošče. Pri tem je tako nerodno ravnal, da je zakrivil požar, ki je napravil 160.000 din škoda. Kaube je bil obsojen na 1000 din denarne kazni pogojno na dve leti.

* Ure iščejo lastnike. Okrajno sodišče v Ljubljani sporoča, da hrani moško enokrovno uro iz ameriškega zlata z rimskimi številkami. Na pokrovu je napis »Kamden Watch Co«. Ura je bila vzeta nekemu Mihaelu Škerjancu, odnosno njegovim svojcem. Če se lastnik po enem letu ne bo javil, bo ura prodana na javni dražbi. Na istem sodišču hranijo tudi dolgo zlato verižico z malimi členki in okraskom v obliki srca in dvema kamenčkoma, ki je bila odvzeta 17letni ciganki Cveti Rajnhardovi, obsojeni svoj čas zaradi tatvine.

morete. Saj vas poznam, prav dobro vas poznam. In vem tudi, zakaj je prav pri mojem otroku tako natančno zaradi krsta.»

Šel je proti vratom in je že položil roko na kljuko. Potem se je pa še enkrat obrnil.

»Se tole bi rad rekel, gospod župnik. Nisem prišel zaradi sebe. Zaradi žene. Drugače me ne bi videli.«

In po teh besedah je šel. Ko je stopil na hodnik, je stal kaplan nekaj korakov od vrat in kuharica Marija je naglo smuknila v najbližjo sobo.

Solar tega ni opazil, ker mu je marsikaj drugega rojilo po glavi. Tako je tudi preslišal kaplana, ki je vneto bral brevir in šepetal predse besede:

»Osramočenje mene samega... Nesrečni spomin! Koliko hudobnih misli si dopustil! Zlonosna volja! Koliko nespodobnega koprnenja si rodila! O greh! Kako lep se zdiš, ko te človek dela! Kako grenak in grd pa si, ko te naredi!... Da... sramujem se...«

Drugi dan na vse zgodaj so poganskega otročička pokopali. Zvonovi niso zvonili in noben duhovnik ni molil.

Babica je nesla krsto. Za njo so stopali trije ljudje. Solar in še dva moža. Domači hlapec in sosed.

Nikogar drugega ni bilo.

Grobar Gašper je brez ceremonij položil krsto v jamo in nametal nanjo prsti in ruš

»Ali ne sme biti križa na grobu?« je vprašal Solar.

»Ne,« je dejal Gašper, »tega pa ne. Kaj pa misliš?«

»Nič. Zdaj je že tako vse eno. Pojdim!

Opomin naročnikom, lanskim zaostankarjem!

Naročnikom, ki imajo še zaostanek na naročnini za preteklo leto, sporoča uprava »Domovine« tole: Ker bodo minili kmalu trije meseci novega leta, ne moremo več čakati na plačilo stare naročnine, zato prosimo prizadete še enkrat, da se spomnijo svoje dolžnosti naproti listu, ki so ga v pretekli dobi prejeli in tudi radi brali. Naj torej brez odloga plačajo dolg, ki ga še imajo na naročnini. Le tako si zagotovijo še nadaljno prejemanje lista. Položnice imajo prizadeti že v rokah.

Prosimo pa tudi one, ki za letošnje niso poslali zneska, da poravnajo naročnino še pred začetkom pomladi.

Dr. Maček o potrebi nujne rešitve hrvatskega vprašanja

V torek je sprejel dr. Vladimir Maček v svojem stanovanju v Zagrebu dopisnika »Associated Pressa« iz Beograda in mu pojasnil svoje poglede na pereča politična vprašanja, ki zanimajo zdaj ne samo Jugoslavijo, temveč tudi tujino. Dr. Maček je obrazložil vzroke nezadovoljstva Hrvatov in njegove korenine v preteklosti. Med drugim je dejal v svoji izjavi, ki jo prinašajo tudi zagrebški in beograjski listi:

Zahteve Hrvatov so sprejemljive brez omejitve ne samo za Srbe in za državo Jugoslavijo, temveč tudi za zapadne demokracije. Hrvati so pripravljeni iskreno priznati skupne meje s srbsko dinastijo, zahtevajo pa v teh mejah in pod to dinastijo brezpogojno svojo svobodo. To vprašanje se mora hitro urediti.

Jaz bi bil pripravljen poslati svoje zastopnike v vlado, ki bi obsegala vse politične sile v državi, torej v koncentracijsko vlado, ne v vlado, ki bi bila njena naloga podaljševanje zdajšnjega stanja v neskončnost, temveč v vlado, ki bi takoj storila najresnejše ukrepe, vodeče h končni ureditvi hrvatskega vprašanja.

Po mojem mnenju je v današnjem mednarodnem položaju prišel skrajni trenutek, da se sporazum med Srbi in Hrvati uresniči, in to tem bolj, ker zdaj noben resen politični činitelj v Srbiji ni proti ureditvi tega vprašanja. Za to je vsa srbska opozicija, pa tudi bivši najhujši nasprotniki zadovoljitve hrvatskim zahtevam, nosilci svoječasne vladavine,

ki so pri zadnjih volitvah kandidirali na moji listi. Čeprav niso z menoj sklenili nobenega političnega sporazuma, vem iz razgovorov z njimi, da so tudi oni prepričani, da je ureditev hrvatskega vprašanja nujna potreba.

Opravili smo!« je rekel Solar in se obrnil. Drugi so šli za njim.

Ko so ljudje v Gorenji vasi o tem govorili, se niso preveč razburjali. Zenskam se je smilila Solarica, ki ji je otrok tako hitro umrl, in le nekaj prav pobožnih žena jo je oštevalo.

Najhujša je bila Pekovka. Njej je bilo namreč vselej premalo pobožnosti. Bila je pri vseh bratovščinah, povsod, kjer je bilo moč goče vero še okrepiti.

Zato jo je tudi moralo to najbolj boleti.

Možje na vasi o tem niso dosti govorili. Kaj so se oni menili, kako je otroku na drugem svetu!

Mislili so na najbolj posvetne reči, in zdelo se jim je, da mora biti veljavnemu nožu, kakor je bil Solar, hudo nerodno, če mu otroka kar tako na tihem brez duhovnika pokopljejo. Nekateri so tudi menili, da župnik z vsemi vaščani ne bi bil tako strog.

Vedeli so, da se na skrivaj kaj sovražno gledata. To je bilo še od tistih dni, ko je hotel župnik sezidati nov zvonik. Dva starca je pregovoril, da sta v oporoki zapisala nekaj tisočev kron za zidanje. To pa še ni bilo dovolj, in zato je hotel pritisniti na občino, da bi dala denarja, kolikor bo še treba. Takrat se je pa Solar uprl. In še hudo se je izpozabil. Dejal je, da bi bilo bolje, če bi bila dala starca denar, ki sta ga volila cerkvi, svojima sinovoma, ker bi ga ta dva bolj potrebovala.

Takrat je župnik najprej zardel kakor rak, potem pa je prebledel kakor stena. Dejal je, da mora biti srce človeka, ki tako grdo govori, zelo črno. Da pa mu bo to odpustil, samo da se bo dobro delo posrečilo.

Toda dobro delo se ni posrečilo, ker je za-

radi Solarjevega ugovora predlog propadel. Potem je župnik poizkusil še na drug način. Prepovedal je zvoniti in je pisal na glavarstvo, da je to ukrenil zaradi tega, ker je zvonik že precej majav in bi se utegnil zaradi zvonjenja podreti. Potem je nastale dolgotrajno pričkanje in pisarjenje. Občine pa župnik ni mogel ugnati, in največ zasluge je imel pri tem Solar. Da, Solar je bil tisti, ki je rekel, da za življenje rajnega gospoda župnika Kolarja, ki je umrl šele pred letom dni, nihče ni govoril o nevarnosti, da bi se zvonik podr. In da župnik govori o tem samo zaradi tega, ker bi pač rad imel nov zvonik, čeprav je sedanji še čisto dober.

Župnik je mislil, da bodo vaščani hitro popustili, če nekaj dni ne bodo slišali opoldne in zvečer zvonjenja. Pa se je zmotil. Po dolgotrajnem pisarjenju so na glavarstvu odločili, da nima zvonik nobene razpoke in da bo še prav lahko prenašal zvonjenje.

Župnik je bil premagan in je moral premagati tudi svoj strah, da se bo zvonik podr. Jeze ni pokazal, toda skrivaj si je zapomnil svoje sovražnike, najbolj pa Solarja. In zdaj mu je lahko vrnil milo za drago.

II.

V nedeljo pred Mihelovim so imeli vsako leto na Dobravi ples gasilnega društva.

Iz Gorenje vasi je šlo dosti ljudi tja. Mladina takoj po kosilu, starejši šele po nauku.

Pot se je vlekla slabo uro čez grič in skozi gozd. Od daleč se je z vrha griča videl zvonik dobravske cerkve, pa tudi mlaj pred gostilno. Na poti je bilo ta dan kaj živo.

Dalje prihodnjič.

Popotnikova torba

Mogočen zbor nacionalistov v Ribnici

Ribnica na Dolenjskem, marca.

Pred kratkim je bil v Ribnici občni zbor sreske organizacije Jugoslovenske nacionalne stranke za srez Kočevje v Cenetovi dvorani. Zbor se je zaradi velike udeležbe spremenil v lepo zborovanje. Vodil ga je trgovec g. Ivan Arko iz Ribnice in v svojem nagovoru pozdravil senatorje dr. Alberta Kramerja, Ivana Pucelja in dr. Andjeliničiča. Vsi prisotni so počastili spomin pred kratkim umrlega ribniškega trgovca Križmana, ki je bil do zadnjega zvest strankin borec.

Zbor je sklenil, naj vodi tudi v prihodnem poslovnem letu vse posle stari odbor, v širši odbor pa naj se postavijo odposlanci iz vseh krajev kočevskega sreza. V predsedstvo so izvoljeni senator Ivan Pucelj kot predsednik in notar Lovšin, Arko in Ivanc kot podpredsedniki.

Po končanih volitvah je živahno pozdravljen povzel besedo senator Ivan Pucelj in v daljšem govoru orisal politične borbe naprednih ljudi iz kočevskega sreza, pri čemer se je posebej zahvalil vsem, ki so čvrsto stali v strankinih vrstah lanskega 11. decembra. Za njim je enako navdušeno pozdravljen podal pregledno poročilo o političnem položaju v državi senator dr. Albert Kramer, ki je še posebej govoril o volilnem sodelovanju na listi dr. Mačka. Naposled je kratko govoril še senator dr. Andjeliničič. Poslušalci so izvajanja vseh treh politikov spremljali z napeto pozornostjo in odobravalni njih izvajanja.

Ko je dr. Kramer podal še pojasnila na razna vprašanja odposlancev, je bil zbor zaključen.

Ostanke starodavne cerkvice so našli

Moravče, v marcu.

Sv. Križ pri Kresnicah stoji na prisojini strani hribovja Murovice in se ponaša z lepo novo šolo. Kakih deset minut pod to šolo je posestnik Ivan Vodnik nedavno kopal temelj za nove svinjake in naletel na zid, ki je bil na nekaterih krajih poslikan. Ko je kopal dalje, je prišel do temelja stare cerkve, kjer je našel tudi relikviarij, katerega pa je žal razbil. Prav dobro je ohranjen presbiterij, kjer je tudi zidan podstavek glavnega oltarja. Prehod za glavnim oltarjem pa je zazidan in je mogoče v tem prostoru bila vzdignjena relikvija svetnika. Od podstavka za glavnim oltarjem drže kamnite stopnice v ladjo, nad katero stoji zdaj kašča omenjenega posestnika. Cerkev je bila dolga kakih 12 metrov in zidana v gotskem slogu. Glavni oltar je bil obrnjen proti vzhodu. Približno tri metre od cerkvenega zida je kameniti zid, kar dokazuje, da je bilo na tem prostoru pokopališče. Ko je posestnik sadil sadno drevje, je izkopal tudi človeške kosti.

Seveda si je izkopsnine ogledala tudi komisija ljubljanskega muzeja in jih vzela s seboj. Pri hiši se pravi pri Mežnarju, kar je ostalo še iz časov, ko je tu stala cerkev in so predniki posestnika Vodnika bili tudi cerkovniki. Mnenja o postanku te cerkvice so različna. Tako trdijo nekateri, da je tod mimo držala cesta iz Emone v staro rimsko naselbino na Vačah. Morda so to cerkev zgradili že Rimljani, ko so se pokristjanili.

Ljudska govorica pravi, da so se svoječasno okoli te cerkve vršili sejmi. Po nekem sejmju so se sejmarji zvečer sprli in spili v cerkvi, da je tekla kri. Pravijo tudi, da so Turki izvedeli za ta kraj, prihrumeli na sejem in sejmarje do zadnjega poklali, tako da je krvava voda pritekla v Savo (studenček teče še danes mimo nekdanje cerkve). Cerkev ni bila utrjena, zato so Turki imeli lahek posel.

Uspela nacionalistična zbor

Črna pri Prevaljah, marca

Nedavno nedelje je bila v Črni pri Prevaljah letna skupščina krajevne organizacije Jugoslovenske nacionalne stranke. Geršakova dvorana je bila nabito polna vrlih narodnih rudarjev. Zbor je vodil predsednik g. Čufer, ki je v uvodu pozdravil poslevoedečega podpredsednika banovinskega odbora g. Milana Mravlje iz Ljubljane in sreskega tajnika g. Bogdana Pušenjaka, nato pa se je spomnil preminilih nacionalnih borcev, katerih spomin so vsi navzočni počastili stoje s trikratnim »Slava!« Sledila so zanimiva poročila odbora, inž. Viktor Fettich pa je poročal o delovanju strankinih somišljenikov v domačem občinskem odboru. Pri volitvah je bil izvoljen nov odbor s predsednikom Pavlom Cesarjem in tajnikom g. Jankom Močivnikom na čelu.

Zatem je otvoril predsednik g. Franc Erženičnik občni zbor organizacije mladinske Jugoslovenske nacionalne stranke. Tudi mladinsko društvo se prav lepo razvija, in je mladinsko gibanje med našimi rudarji zavzelo že velik razmah. Vsa poročila, ki so pokazala požrtovalno delovanje mladih ljudi, so bila soglasno sprejeta. Izvoljen je bil odbor s predsednikom g. Erženičnikom in tajnikom g. Mlinarjem na čelu.

Po končanem mladinskem zboru je podal poročilo bivši narodni poslanec g. Milan Mravlje. Zborovalci so se mu zahvalili z viharim ploskanjem. Naposled je pozdravil zborovalce še sreski tajnik g. Bogdan Pušenjak in pozval vse k nadaljnjemu vztrajnemu delu.

Iz Prekmurja

Zborovanje Zveze kmetijskih delavcev v Murski Soboti, ki se je vršilo pred dnevi, je pokazalo, da se naši sezonski delavci živo zanimajo za delovanje svojega stanovskega društva, v katerega so stopili v prepričanju, da se bo znalo ogibati raznih političnih vplivov in da bo zastopalo zgolj koristi našega sezonskega delavstva. Tako so zastopniki zveze tudi tolmačili njen namen na številnih zborih po vsem Prekmurju. Ti sestanki so bili združeni z ustanovnimi občinskimi zbori podružnic Zveze kmetijskih delavcev, zato je bilo na nekaterih tudi po več tisoč udeležencev, ki so potem vsi brez razlike vere ali politične opredelitve stopili v zvezo. Tako je razumljivo, da je članstvo zveze po teh zborovanjih zrastle od 6000 na 10.000 članov. Zaradi zakasnitve odhoda sezonskih delavcev v tujino je vladalo za zborovanje v Murski Soboti veliko zanimanje, ker je delavstvo pričakovalo, da bo izvedelo že težko pričakovano novico o sklenitvi pogodb z v poštev prihajajočimi državami glede števila in dneva odhoda naših delavcev v inozemstvo. Na zborovanju so si izvolili za novega predsednika g. Franca Novaka, dosedanjega tajnika zveze.

Tombola gasiljske čete v Adrijanih. Gasilska četa v Adrijanih priredi 10. aprila na velikonočni ponedeljek **prvo gasilsko tombolo na Goričkem**, katere čisti dohodek je namenjen skladu za nabavo motorne brigalne. Dobitkov bo nad 500. Glavni tombolski dobitki bodo: moško kolo, žensko kolo in popoln plug. Ker je kart le omejeno število, svetujemo vsem, ki se nameravajo udeležiti tombole, da si jih nabavijo pred tombolo, ker jih na dan tombole verjetno ne bo več na razpolago. Najmanjši dobitki (za dve sami številki v prvi vrsti na eni tablici) bodo še vedno vredni 10 din. Tombolske karte se bodo prodajale za ceno 3 din vsako nedeljo in vsak praznik pri vseh cerkvah na Goričkem. Naročijo se pa lahko tudi naravnost pri gasilski četi v Adrijanih na vnaprejšno plačilo ustreznega zneska. Trgovci, ki žele razprodajati naše karte, naj se blagovolijo javiti četi.

Naši na tujem

Vestfalsko pismo

Gladbeck, marca

Že večkrat smo prosili, da bi se takse za potne liste znižale, ker so za naše dohodeke vse previsoke, a doslej se nam ta prošnja še ni izpolnila. Na odločilne činitelje se ponovno obračamo, da nam ugodijo.

Vsi rojaki bi radi poslušali ljubljanski radio, a nam je nemogoče, ker je postaja pre-slaba. Da bi bili stiki med nami in domovino zmerom nekako na tekočem, bi bilo potrebno ojačenje postaje, kar se nam je že nekoč obljubilo. To bi prišlo v prid tudi rojakom v Franciji, Holandiji in drugod v Evropi.

V nedeljo 26. t. m. priredi društvo »Domovinski zvon« v Stenzovi dvorani gledališko igro v štirih dejanjih »Izgubljena sreča«. Pričetek je ob 7. uri. Po igri bo plesna zabava. Vabimo rojake tudi iz drugih tukajšnjih krajev.

Najtopleje se zahvaljujemo našemu konzulatu v Düsseldorfu za denarno pomoč ob priliki obdarovanja dece. Obljubljena nam je tudi podpora za onemogle.

Pred kratkim smo pokopali rojakinjo go. Jeretinovo, ki je po osemnaistletni hudi bolezni umrla. Zadelo jo je bila srčna kap. Za njo žalujejo mož dva sina in dve hčeri. Na zadnji poti jo je spremljala tudi jugoslovenska zastava. Naj ji bo lahka tuja zemlja, njenim svoicem pa naše sožalje!

V kratkem pridejo slovenske knjige, ki nam jih pošlje izseljenski komisar g. Krainc iz Düsseldorfa. Kdor se zanima, se lahko javi pri predsedniku »Domovinskega zvena« g. Jazbecu, Knickmannstrasse 41. G. Krajncu lepa hvala!

Dne 2. aprila bo lep sprejem našega novega generalnega konzula v Stenzovi dvorani. Več pozneje. Časopisni zastopniki so tudi povabljeni.

BANKA BARUCH

11 Rue Auber Paris (9^e)

odpremlja denar v Jugoslavijo najhitreje in po najboljšem denarnem kurzu. Vršiti vse bančne posle najkulantneje. Poštni uradi v Belgiji, Franciji, Holandiji in Luksemburgu sprejemajo plačila na naše čekovne račune: Belgija št. 3064-64 — Bruxelles Francija: št. 1117-94 Paris Holandija: št. 1458-66 Ned. Dienst: Luksemburg št. 5967 Luxembourg Na zahtevo pošlamo brezplačno naša čekovna nakaznica

Zanimivosti

× **Dve vrsti državljanstva na Češkem.** Z gledišča mednarodnega prava pomeni protektorat (iz latinske besede *protegere* = ščititi) odnose dveh držav, od katerih je ena zaščitnica, druga pa uživa zaščito. V podrobnostih so ti odnosi urejeni različno, kakršen je pač namen in nastanek protektorata, vedno pa je bistvo take ureditve v tem, da protektorska država prevzame skrb za nedotakljivost mej države, ki jo ima v svoji zaščiti, in s tem seveda tudi za njeno mednarodno politiko. V češkem primeru ima protektorat v nekih ozi-rih prav svojiski značaj. Dejstvo, da živi na Češkem in Moravskem še znatno število Nemcev, je privedlo do tega, da sta v protektoratu dve vrsti državljanstva. Nemci bodo državljani Nemčije, Čehi pa državljani protektorata. Nemčija bo za svoje državljane vsaj v nekaterih krajih ustanovila svoja sodišča, Čehi pa bodo podrejeni domačim sodiščem. Običajno imenuje zaščitna država svojega zastopnika v protektoratu, ki ima obširna pooblastila v podrejenem mu ozemlju. Manj običajno je, da ima tudi protektorat svojega zastopnika pri protektorski vladi. Ta primer je v odnosih Češke in Moravske ter ima zastopnik pri vladi Nemčije naslov poslanika.

Ženski vestnik

Pravilno vsekavanje nas varuje hripe

Hripa ali španska bolezen spet razsaja. Nekateri tuji zdravniki menijo, da je dobro varstvo pred njo v pravilnem vsekovanju. Nos čisti vdihavani zrak, v katerem so poleg nesnage tudi razni bacili. Zato je treba nos tu pa tam tudi očistiti. To pa delamo z običajnim vsekavanjem baje slabo in poganjamo pri tem zadržane bacile prav na mesta, kamor bi ne smeli priti.

Če položimo na nos robec, pritisnemo lahko na obe nosnici in potisnemo sapo skozi nos, se poveča znotraj pritisk, s katerim spravimo skozi nosnice samo del smrklja, ostali smrkelj pa skuša predreti skozi vse druge prehode in pride tudi v želodec in drugam, kjer povzročajo bacili, ki so v smrklju, obolenja. Najpravičnejše vsekovanje je tisto, ki ga vidimo pri preprostih ljudeh brez žepnih robcev. Prst pritisnemo na eno nosnico in poženemo smrkelj skozi drugo, potem pa storimo isto z drugo nosnico. Enako se pa lahko vsekujemo tudi z žepnim robcem. Obe nosnici se tako dobro izprazni, razen tega pa odpade glasno smrkanje. Praktično se kaže, da se ljudje, ki se tako vsekujejo, ne prehladijo tako lahko.

Nega nohtov na nogah

Nohti na nogah, posebno na palcu, radi prično rasti v meso, kar povzroča hude bolečine. Včasih pa se tudi vse meso okoli nohta ognoji. To je največkrat posledica pretesnih čevljev, pri ženskah previsoke pete in pa tudi nepravilno rezanje nohtov.

Nohte reži na nogah vedno na okroglo. Ker so pa nohti posebno pri starejših ljudeh zelo trdi, zato si pripravi poprej toplo kopel za noge, da s tem zmehčaš nohte in jih potem lažje porežeš.

Nohte reži, če le mogoče s kleščami za rezanje nohtov, sicer pa s škarjami, ki pa morajo biti ostre in močne. Kote nohtov, ko so se že v kopeli zmehčali, previdno malo dvigni s pilico, ki jo uporabljaš za čiščenje nohtov na rokah. Če pa te nimaš, se pa posluži nožička. Klino noža ali pilico poprej vedno operi z alkoholom ali vodikovim dvokisom, da se v primeru, če bi se kaj ranila, ne okužiš ali zastrupiš. Če boš tako ravnala, ti ne bodo nohti rasli v meso. Nohte reži vsak teden ali vsaj na štirinajst dni. Ne poreži pa nohtov do mesa, ker potem blazinice na prstih preveč trpijo in počasi otrde.

Če se je pa noht že zarasel v meso, tedaj si pripravi kamilčno kopel za noge, in ko se je noht zmehčal, ga previdno dvigni in pod noht podloži malo gaze, če tega nimaš, pa tenko, a čisto platneno krpico. Okoli vneta nohta potaži z jodovo tinkturo. To ponovi dvakrat na dan. Ko bo noht dovolj zrasel čez blazinico prsta, šele tedaj ga odreži.

Dokler se noht popolnoma ne pozdravi, ne smeš nositi tesnih čevljev in paziti moraš na skrajno čistočo, posebno še, če je okoli nohta vse vneto ali celo gnojno, da se ne zastrupiš. Če pa tega ne moreš sama pozdraviti, pojdí k zdravniku, ki te bo brez bolečin in velikih stroškov kaj hitro pozdravil.

Za kuhinjo

Krompir v solati. Krompir dobro operi in skuha. Ko se shladi, ga olupí in zreži na tenke plošče, osoli, oblij z oljem, malo popopraj, dodaj drobno zrezane čebule, premešaj in šele nato prilij malo kisa. Za solato izberi vedno bolj droben krompir, ker se tako ne razkuha, je bolj okusen in ostane bolj v koščkih. Krompir pa pusti vedno, da se popolnoma shladi, in šele nato ga olupí in zreži. Mrzel krompir potrebuje mnogo manj olja.

Kislo zelje z mesom in cmoki. V kozi razbeli žlico masti, na mast stresi pol kile na tenke koščke narezanega svinjskega mesta in ga praži, da porjavi. Nato posuj po mesu žlico moke in vse skupaj praži, da ti moka zarumeni. Zdaj osoli in prilij malo vode. Dodaj še malo kumne in pol kile kislega zelja (zelje, če je preveč kislo, poprej operi). Po potrebi prilij še malo vode in vse skupaj duši do mehkega. Medtem pa pripravi testo za cmoke. V skledo stresi 30 dek moke, primešaj eno jajce, malo soli, dve deki olja in toliko vode, da dobiš bolj gosto testo. Testo samo dobro zmešaj in z žlico zakuha v slan krop drobne cmoke. Vro naj 10 minut. Kuhane ocedi in zabeli z ocvirki.

Ohrovt z rižem. Eno večjo ali dve manjši glavici ohrova očisti, operi in zreži na rezance. V kozi razbeli štiri deke na drobne ocvirke narezane slanine. Na slanino stresi ohrovt, osoli, prilij žlico ali dve vode in pokrito duši do mehkega. Ko je ohrovt že skoro mehak, prideni dve pesti opranega riža, po potrebi prilij še žlico vode in duši še 20 minut, da se tudi riž zmehča. Daš kot samostojno jed na mizo.

Goveja juha z zelenjavo (za šest oseb). Kilo govejega mesa brez kosti daš v lonec in naliješ tri litre vode. Dodaš malo soli, zrezan korenček, pol korenine zelene, koreninico petršilja, pet zrn popra in lavorjev list. Lonec pokrij s pokrovko in pristavi. Ko zavre, naj počasi vre eno uro. Nato dodaš dve majhni glavici ohrova (ohrovt poprej operi in zreži na štiri dele) in eno kilo olupljenega in na kose narezanega krompirja. Vse skupaj naj vre še eno uro. Zdaj meso vzemi iz juhe, ga razreži, stresi v skledo, čez pa polij juho z zelenjavo vred in daj na mizo.

Kruhovi cmoki na tirolski način. 15 dek slanine zreži na drobne kocke in jo v kozi prepraži, da postanejo ocvirki zlato rumeni. K ocvirkom stresi 35 dek na drobne kocke narezanih žemelj ali belega kruha in premešaj, da žemlje vso masčobo vpijejo. Nato postavi na stran, da se malo shladijo. V loncu pa raztepi eno jajce in en rumenjak v četrtinki litra mrzlega mleka, polij po žemljah, osoli in primešaj še 15 dek moke. Iz testa oblikuj srednje velike cmoke, jih zakuha v slan krop, ki naj vro 12 do 15 minut. Kuhane ocedi, stresi v skledo in z ocvirki zabeli. Daš s kislim zeljem na mizo.

Zelje v solati z ocvirki. Glavo zelja očisti, operi in zreži na drobne rezance. Dodaj malo soli, strok stlačenega česna, malo kisa in kumne, zmešaj in pusti tako pol ure. Nato segrej ocvirke, polij po zelju in daj hitro na mizo.

Radio Ljubljana

od 26. marca do 2. aprila

Nedelja, 26. marca: 8.00: Radijski šramel. 9.00: Napovedi, poročila. 9.15: Prenos cerkvene glasbe iz trnovske cerkve. 10.00: Korračnice (plošče). 10.30: Koncert radijskega orkestra. 12.00: Nastop pevskega zbora Delavskega glasbenega društva. 13.00: Napovedi. 13.20: Citraški dueti (Kosi — Skok), vmes plošče. 17.00: Kmetijska ura: Pomladno zatiranje škodljivcev in bolezní na sadnem drevju (Franc Kafol). 17.30: Delavska godba »Zarja«. 19.00: Napovedi, poročila. 19.30: Nacionalna ura: Narodni portret v Dalmaciji (1860 — 1870) (dr. Lujo Vojnovič iz Beograda). 19.50: Violinski koncert prof. Šlaisa (pri klavirju Ruža Slaisova). 20.30: Veseli zvoki (radijski orkester). 22.00: Napovedi, poročila. 22.15: Samospevi Marije Tiranove (pri klavirju prof. Lipovšek).

Ponedeljek, 27. marca: 12.00: Pevski zbori in solisti (plošče). 12.45: Poročila. 13.00: Napovedi. 13.20: Opoldanski koncert radijskega orkestra. 14.00: Napovedi. 18.00: Paberki iz vsakdanjega zdravstva: O dihanju (dr. Anton Breclj). 18.20: Wagner: Siegfriedova idila (plošče). 18.40: Umetnost v Ptuj (dr. Stele). 19.00: Napovedi, poročila. 19.30:

Nacionalna ura: Zlatiborski zlati vir. 19.50: Zanimivosti. 20.00: Grieg: Sonata v G-duru op. 13. za viočino in klavir (plošče). 20.30: Koncert opernih dvospevov (Vera Majdičeva — Svetozar Banovec in radijski orkester). 22.00: Napovedi, poročila. 22.15: Prenos lahke glasbe iz restavracije »Emone«.

Torek, 28. marca: 11.00: Šolska ura: Zdrava in lepa pokončna telesna drža — ponos in odlika človeka (dr. Franta Mis). 12.00: Plesne pesmice pojeta Jožek in Ježek. 12.45: Poročila. 13.00: Napovedi. 13.20: Uverture (plošče). 14.00: Napovedi. 18.00: Pester spored radijskega orkestra. 18.40: Oblikovanje človeka (dr. Stanko Gogala). 19.00: Napovedi, poročila. 19.30: Nacionalna ura: Slovenska kmečka hiša (dr. Ivan Simonič). 19.50: Deset minut zabave. 20.00: Beethoven: Pomladna sonata v F-duru (plošče). 20.00: Josip Daneš: Mali oglasi, veseloigra (člani narodnega gledališča v Ljubljani). 22.00: Napovedi, poročila. 22.15: Vsakemu nekaj (radijski orkester).

Sreda, 29. marca: 12.00: Plošče po želji. 12.45: Poročila. 13.00: Napovedi. 13.20: Šramel »Štirje fanti«. 14.00: Napovedi. 18.00: Mladinska ura: a) Stil je človek (prof. Franec Vodnik); b) Obazuj in poskušaj (prof. Miroslav Adlešič). 18.40: Zavarovanje in zaštita kmetijskega delavstva (Milan Valant). 19.00: Napovedi, poročila. 19.30: Nacionalna ura: Možnost jadranskih festivalov. (Marko Fotez iz Zagreba). 19.50: Prirodopisni kotiček (prof. Fran Pengov). 20.00: Tamburaški orkester (Karmelj). 20.45: Roussel: Plošče. 21.15: Akademski pevski kvintet. 22.00: Napovedi, poročila. 22.15: Klarinet solo (Urbanec Franjo, pri klavirju prof. Lipovšek).

Četrtek, 30. marca: 12.00: Pesmi Benjamina Ivavca (del bo ob spremljevanju klavirja Drago Žagar; pri klavirju prof. Lipovšek). 12.45: Poročila. 13.00: Napovedi. 13.20: Duet harmonik (brata Goloba). 14.00: Napovedi. 18.00: Koncert simfonične glasbe (radijski orkester). 18.40: Slovensčina za sence (dr. Rudolf Kolarič). 19.00: Napovedi, poročila. 19.30: Nacionalna ura: Predavanje Sokola kraljevine Jugoslavije. 19.50: Deset minut zabave. 20.00: Ob 100letnici smrti Murskega 21.15: Koncert na violončelu, spremljevanjem orkestra (prof. Čenda Šebauer in radijski orkester). 22.00: Napovedi, poročila. 22.15: Koncert nabožne glasbe (radijski orkester).

Petek, 31. marca: 11.00: Šolska ura: Po izletu — razgovor z učenci (vodil bo Miroslav Zor). 12.00: Iz domačih logov (plošče). 12.45: Poročila. 13.00: Napovedi. 13.20: Opoldanski koncert radijskega orkestra. 14.00: Napovedi. 18.00: Ženska ura: Jedilnik za april in za veliko noč (Vida Peršuhova). 18.20: Poročila. 18.40: Francoščina (dr. Stanko Leben). 19.00: Napovedi, poročila. 19.30: Nac. ura: Korčula kraj sonca, morja in lepote (Matko Matulović iz Beograda). 19.50: Deset minut za gasilce: Organizacija kongresa in program (Japelj Pavle). 20.00: Koncert (radijski komorni zbor in radijski orkester; dirigent Šijanec). 21.00: Nastop skladateljske šole Srečka Koporca. 22.00: Napovedi, poročila. 22.20: Angleške plošče. 22.50: Esperantsko predavanje: O letošnjem kongresu Kristusa Kralja v Ljubljani (Golobič).

Sobota, 1. aprila: 12.00: Operne fantazije (plošče). 12.45: Poročila. 13.00: Napovedi. 13.20: Radijski šramel. 14.00: Napovedi. 17.00: Otroška ura: a) Selma Lagerlöf: Kako je Niels Holgerson popotoval z divjimi gosmi (povest v nadaljevanjih); b) Dogodivščine miške Miki (članice gledališča). 17.50: Pregled sporeda. 18.00: Za delopust (radijski orkester). 18.40: Pogovori s poslušalci. 19.00: Napovedi, poročila. 19.30: Nacionalna ura: Čehi v naši glasbi: Havlas, Dubek in Tolinger (Jovan Bandur iz Beograda). 19.50: Beseda k prazniku (Fran Finžgar). 20.00: O zunanjí politiki (dr. Kuhar). 20.30: Mačka v žaklju vam prodamo (vesela revija vseh vrst prizorov in zabave; sodelovali bodo godci, pevci, plošče, člani radijske igralske družine in še drugih nič koliko; podrobnosti slede; odgovorna urednika Pik in Pok). 22.00: Napovedi, poročila. 22.15: Koncert lahke glasbe (radijski orkester).

NAPISAL MIRKO BRODNIK

Srce v okovih

20

Pol življenja bi bil dal, če bi se mogel vrniti nazaj v čas, ko je bilo še vse drugače, ko se še ni zgodilo ono, kar bo morda zdaj postalo zanjo usodno. In takrat, ko je hotel iti k njej in popraviti, kar je zagrešil, ko je hotel rešiti njeno in svojo čast, so mu preprečili. In kdo mu je preprečil? Stotnik Kregar, da on, iz zgolj nevoščljivosti in ljubosumnosti.

In potem je prišel tisti boj na življenje in smrt, tisti poraz, kjer je padla večina njegovih vojakov, kjer so najboljši obležali. In kdo je bil kriv?

Stotnik Kregar.

Mrzla polt ga je oblila, ko je na to pomislil. Da, stotnik Kregar, on je bil vsemu kriv. Prepozno je prišel, šele takrat, ko je bilo že vse izgubljeno.

Spomnil se je, kaj mu je Janez pripovedoval. Da je ležal ranjen. In rešiti ga je hotel, odnesti v zaledje. In kdo je to preprečil?

Stotnik Kregar.

Čedalje jasneje je stala pred njim slika poveljnika Kregarja. Čedalje bolj je videl, kako so vsi ti dogodki med seboj v zvezi, kako se prepletajo in družijo v enega. Strah ga je postalo. Ali je res vse to storil Kregar zato, da...?

Bal se je izpeljati te misli in jih izpremeniti v neomajeno resnico, ki se mu je vsiljevala. Bal se je in vendar je dobro vedel...

In tedaj ga je prevzela misel:

»Kaj je bilo potem?«

Kakor tema brez luči je ležal pred njim čas od tistega trenutka, ko se je od krogle in sablje zadet zgrudil na tla. Še to, kar mu je Janez povedal, te teme ni moglo razjasniti. Spomnil se je šele trenutka, ko se je drugič zbudil iz nezvesti. Takrat je nekaj iskal. Da, njeno pismo in njeno sliko... Ni je bilo... Tudi to je Kregar vzel s seboj!

Da: Janez je bil prav zadet, čeprav je Branko takrat podvomil, ko je čul njegove besede. Prav je rekel — toda zakaj je to naredil, kaj je hotel s sliko? Ali je bilo to samo vrhunec maščevanja, in če ne, kaj potem? Kaj? In kaj je hotel s pismom?

Tedaj se je šele Branko spomnil in groza mu je stisnila srce. Tisto pismo, kjer mu je Zora pisala, kaj pričakuje. Bog, in zdaj... Bolestno so se mu skrivile ustnice in nenadoma ga je obšel strah pred nečim. Nemočno se je ozrl za Janezom, ki ga je začudeno gledal.

»Janez, ko bi me bila takrat zadela krogla do smrti — koliko bolje bi bilo! Koliko trpljenja bi mi bila prihranila... Če naju... Ne, ne smem misliti na to.«

Vrgel se je na posteljo in si z roko zakril obraz. Še nikdar se ni čutil takega slabiča kakor zdaj.

Janez je stopil k njemu in mu položil roko na ramo.

»Ne mučite se, gospod poročnik! Poglejte, preden bo minula ura, bova že na poti nazaj in potem... potem bo že kako. Morda se bo prej obrnilo na dobro, kakor boste na to mislili. Pomoč je blizu, v najbližjih rokah je, svoboda naju čaka in potem...«

Branko mu je pogledal v obraz. Kakor žarek upanja se je pokazalo na njegovih licih, toda izginito je kakor je prišlo.

»Saj niti ne veš, kaj je, kaj me grize!«

»Vem, o predobro vem,« je sočutno odvrnil Janez. »Stotnik, pismo, vaša zaročenka.«

»In čeprav vse to veš, me vendar tolažiš? Čeprav veš...«

»Da, vseeno. Dva dni imava do meje, samo to pomislite! In ko bova na meji, bova toliko kakor doma. Osmi dan je danes po tistem boju. V dveh dneh sva na meji, v treh doma. In karkoli stotnik pripravlja, vse boste lahko preprečili. In potem,« Janez je govoril tiho, da ga je Branko komaj čul, »potem pride maščevanje...«

»Da, potem pride maščevanje,« je ponovil Branko in v očeh mu je vzplamtel ogenj, »in to maščevanje bo strašno...«

Nenadoma je bil ves kakor v ognju. Janezove besede so mu vblele novega upanja v srce. In če je pri tem pomislil, da je le morda pismo samo izgubil, da ni vse tako strašno, kakor mu slikajo njegove razdražene misli, se je moral samemu sebi začuditi, kako je mogel prej tako nespametno obupavati. Ves preroben je skočil p sodelje.

»Ali je vse pripravljeno za beg?«

»Da, vse,« je potrdil Janez. »Vse. Samo...«

»Kaj ti je, Janez?« se je Branko začudil, ko je Janez sredi besed prestal.

»O, nič,« je žalostno odkimal sluga. Pred oči mu je stopila slika lepe Rusinje, ki je izgubila, in nima boleštni je stiskala dušo.

Toda premagal se je. Ubogal je klic, ki mu je velel: »Bodi moč! Ne izdaj se. Ne večaj gorja, ki je že tako dovolj veliko. Pozabi jo!«

Pobesil je glavo in stopil na hodnik. Ko se je čez nekaj časa vrnil, je bil njegov obraz miren in negiben.

Ura v zvoniku je odbila pol. Še pol ure in njuna usoda se začne odločevati. Kakšna bo, kaj ju še čaka? Kaj jima še prinese ta noč?

Štirinajsto poglavje

V GLUHO NOČ

Janez je stopil k oknu in pogledal po ravnini. Od juga so se podili oblaki in zdaj pa zdaj zakrili mesec. Bili so kakor kosi velikega črnega prta, ki je grozil zajeti vse in zaplesti v svoje gube. Ko mora je nekaj ležalo nad zemljo. Odprl je okno. Krepko je zadihal mrzli zrak, da so se mu napela prsa.

Tam daleč je stal gozd, ki jima prinese življenje ali smrt.

Branko je še zmeraj slonel ob postelji. Tudi on je bil miren, čeprav se je za tem mrom skrival boj.

Minute so tekale tako počasi, da sta nrsli, da morata skopneti. Bila sta nestrpna. Kako ne?

Čedalje več oblakov je zagrnilo nebo. Kmalu je potemnela ravnina. Gosti oblaki so vse prepregli. Janez je vedel, da bo nevihta, morda celo snežni metež, ki je ob tem času tako nevaren, in vendar je bil zadovoljen. Vedel je, da bo potem beg lažji, da se jima ne bo treba tako bati kakor v mesečini, ko ju lahko že od daleč vsakdo opazi.

Samo za trenutek se je še raztrgalo nebo in mesec se je izvil izza oblakov. Kakor bi hotel še enkrat videti vso ravnino v sijaju in luči, je Janez napol oči in vse objel s pogledom. In takrat je kriknil.

Daleč od gradu je zagledal postavo, ki je bežala po ravnini. Bolj s srcem kakor z očmi jo je spoznal. Nadja! Hotel je planiti za njo, da bi jo še enkrat videl, da bi ji poslednjič stisnil roko in se za zmeraj poslovil od nje, toda resnica mu je stopila pred oči. Čakati mora. Morda še dvajset minut, morda samo četrte ure — tedaj pride kozak. In kaj, če ga ne dobi? Ne, ne sme se izdati. Ker bi s tem izdal tudi njo. Nihče ne sme izvedeti za Nadjo!

»Bog ve, kam se je zatekla?« si je rekel, in še bolj sta ga prevzela nemir in skrb za njo. »Morda je šla v vas, kjer ima prijatelje, morda...«

Misli so se mu ustavile. Še četrte ure!

Mesec je bil že davno spet za oblaki. Vetr, ki je prišel bog ve odkod, je zažvižgal čoli vogala in takrat so tudi zaplesale prve snežinke.

»Snež!« se je obrnil k Branku.

Potem je spet pomislil na Nadjo. Kaj, če jo zajame, preden pride na varno?

Snež je postal čedalje gostejši. Iz drobnih snežink, ki jih je gnal veter, so nastali veliki kosmi. Prej je bilo v sobi vsaj malo svetlo, zdaj pa se je nenadoma stemnilo, da je postalo tema ko v rogu.

Nihče ni izpregovoril besedice. Preblizu je bil trenutek, ki sta ga oba čakala s toliko tesnobo. Branko je moral neprestano misliti na Zoro in njeno usodo, Janez pa na Nadjo, ki je taval bog ve kje daleč v tem snegu in morda klicala na pomoč. Pa ji ni smel pomagati, in tudi mogel ji ni...

Nemirno je jel stopati po sobi. Najmanj petkrat je prestavil culi, ki sta si ju pripravila. Končno je vendarle ura odbila dva najst. Počasi sta štela udarce in po vsakem jima je bilo tesneje. Komaj je poslednji udar rec zamrl v odmevu, sta začula korake na stopnicah. Bile so težke stopinje, ki so se počasi bližale po hodniku. Malo nato je nekdo trdo potrkal na vrata in v sobo je stopil star kozak. V temi ju ni niti videl. Šele ko sta se zganila, je tiho rekel:

»Moj gospodar vaju čaka za hišo. Pripravita se in pojdiva tiho za menoj.«

Naglo sta se zavila v debele kožuhe, ki jih je Janez našel v graščakovi sobi, pobrala culi in s komaj slišnimi koraki krenila za stari kozakom.

»Ali je kje v bližini straža?« je tiho vprašal Branko, ko so prišli do vrat.

»Ne, nocoj ni straža,« je tiho odgovoril kozak. »Nocoj vojaki počivajo, nekaj pa jih je odšlo pomožnim četam naproti.«

Ko je Branko čul ta odgovor, ni kozaku nič več nadlegoval v vprašanji. Počasi je šel za njim, Janez pa je zadaj pazil, da ju kdo ne odkrije.

Tiho so šli čez dvorišče. Temno je bilo tako, da drug drugega niso videli in so se morali klicati, če se niso hoteli zgrešiti. Zavili so okrog vogala. Malo nato jih je ustavil kozakski častnik, ki je že nestrpno čakal.

»Tamle imam konje,« jima je rekel. »Naglo moramo odjezditi proti gozdu, da nas kdo ne odkrije. Tam čaka voz, ki vaju potegne do meje.«

Tiho, a ostró je požvižgal in že so pridirjali trije konji. Vešče se je zavrtel na prvega in ukazal Branku in Janezu:

»Na konje!«

Branko je trenutek nato že sedel v sedlu. Janez, ki ni še nikoli jezdil, pa je šele po dolgem naporu splezal v sedlo. Potem so pognali.

Jezdili so tesno skupaj in mladi kozaški častnik jima je dajal navodila.

»Ne bosta se smela peljati naravnost proti meji. V gozdu vaju čaka voz, trojka, ki je dovolj prostorna. Ukazal sem naložiti precej sena za konje, ker morda nekaj dni ne bosta videla hiš — pa tudi nevarno bi bilo trkati na vrata. Še nekaj: kadar srečata ljudi, naj se eden vselej skrije. Nevarno je, če vidijo ljudje dva moža na enem vozi proti meji. Saj vesta, naši niso prav prijazni.«

Zasmejal se je. Potem pa se mu je spet zresnil obraz.

»Rekel sem vama že, da pot ne bo lahka.«

Skozi snežni vrtinec so naglo jezdili dalje. Branko se je čudil, kako je mogel mladi kozak tako varno jezditi, ne da bi se bal, da ne zgreši poti. Hotel ga je že vprašati, toda mladi mož je sam izpregovoril, kakor bi bil uganil njegove misli.

»Vidite,« mu je rekel, »nam je čut prave poti že prirojen. Vi tega ne poznate. Zato bosta morala še bolj paziti. Če malo zgrešita smer, bosta v nekaj dneh v osrčju Rusije. In od ondod bi bil povratek domov dokaj težji. Dal bi vam s seboj vojaka, pa nimam nikogar, ki bi mu brez skrbi zaupal. Edini je sluga, ki vaju je prišel iskat. Ta pa ne pozna poti in vama ne bi dosti pomagal.«

Govoril je na glas, skoraj kričal je, toda Branko in Janez sta ga skozi žvižganje vetra komaj razumela.

»Zdaj nimamo več daleč do gozda. Voz stoji na ozki cesti, ki preseka gozd. Sam sem ga prej pripeljal tjakaj.«

Čez dolgo, dolgo — Branku se je zdelo, da tečejo meseci, ne ure — je prednji konj nenadoma obstal in se zdrznil. Čeprav ga je Janez priganjal, ni hotel naprej.

Oba sta skočila na tla.

»Kaj je?«

(Dalje)

× **Nov francoski top, ki nese 52 km.** Tudi Francija se na vso moč pripravlja na obrambo pred sovražnim napadom. Strojni inženjerji si belijo glave, kako bi čimbolj izpopolnili najraznovrstnejše orožje, ki bi prišlo v poštev. Francija pa je ena izmed tistih držav, ki mora misliti ne samo na obrambo svojih kopnih meja, temveč tudi na obrambo svoje obale, saj je te njene obalske meje več kakor kopne. Najuspešnejše orožje za obrambo obale pred napadom z morja so nedvomno močno topovi. Če kakšna pomorska država hoče izpopolniti svojo obrambo, mora v prvi vrsti gledati na to, da ima odlično obalsko topništvo. Zato tudi Francija posveča topništvu vso skrb. Francoski inženjerji so nedavno skonstruirali obalski top, ki bo izstreljeval granate, težke po 165 kg. Ta najnovejši francoski top nese 52 km daleč.

× **Vojaško letalo, ki se ustavi v zraku in meče bombe.** Znani ameriški letalski strokovnjak Grand Mason je v vojaški komisiji v senatu razglasil, da je Nemčija pridobila načrte posebnega vojaškega letala, ki ga je iznašel ameriški inženjer ter da zdaj izdeluje te stroje v velikih množinah. Mason dokazuje, da ima to letalo velik vojaški pomen, ker dovoli veliko večjo nosnost bomb kakor navadno letalo. Novo letalo se namreč lahko na mah ustavi v največjem letu v zraku ter more pri metanju bomb meriti na cilj, ki leži pod njim. Kakor je izjavil Mason, je ameriški inženjer poslal svoj izum v Nemčijo, da bi bil tam patentiran, ni pa dobil doslej nobenega odgovora. Potem je sam potoval v Nemčijo ter je opazoval nova letala pri poizkusih letih okrog Kruppove tvornice ter izvedel, da so te tvornice začele izdelovanje na debelo. Toda ti stroji lahko čisto v redu opravljajo svoje delo le nad kraji, ki niso zavarovani s protiletalsko obrambo, kajti v tej obrambi je lažje zadeti mirno letalo kakor pa letalo v največjem letu. V toliko ta iznajdba ni ustrezna.

× **Rim se bo razširil do morja.** Italijansko glavno mesto Rim ima sedaj 17 mostov čez reko Tiber, od teh dva železniška in en višji most za pešce, ki je zaseba last. Kdor hoče čez ta most mora plačati mostnino. V kratkem pa bodo zgrajeni še štirje novi mostovi. Prvi most bo držal na velik trg nasproti Mussolinijevemu forumu. Temelji so že položeni. Nedavno je bila oddana gradnja še treh mostov. Eden bo sredi mesta, druga dva pa na južnem delu. Ti mostovi so namenjeni v prvi vrsti prometu med svetovno razstavo v Rimu, ki bo leta 1942. Ker namreč razstavo izgradijo Rim tako, da bi se nekoli razprostirala do morske obale, bodo najbrž zgradili še več mostov. Razstavišče, kjer bo leta 1942 svetovna razstava, se bo razprostiralo med starim Rimom in morjem. To bo prvi korak k razširjenju Rima v to smer.

× **Kaj vse žre noj.** O noju je znano, da požira kamenčke, da bi bolje prebavljali. To se tiče nojev, živčih prsto v naravi. Noji, ki jih gojijo zaradi perja na posebnih farmah, so pa menda še požrešnejši. Požirajo namreč vse, kar dobe in v njihovih želodcih so našli že najrazličnejše predmete v velikih množinah. Tako poroča neki afriški list, da so našli v želodcu ubitega domačega noja štiri kilograme kamenčkov, peska, cunj koščkov železa, kovanih novcev, glavnikov, ključev, gumbov in podobnega. V želodcu nekega drugega noja so našli skledico, klopčič preje, velik gumb, gumijasto žogo, sedem kavic od pivskih steklenic in podobno. Kako nai si pojasnimo nagnjenje nojev k požiranju neprebavljivih predmetov? Kako pospešujejo ti predmeti prebavo? Noj ima en del želodca zelo mišičast. Če pridejo vanj trdi predmeti v stik s hrano, deluje želodec kakor mlinček. Trdi predmeti se v želodcu dotikajo in meljejo med seboj hrano. Znano je, da tudi kokoši požirajo pesek ali kamenčke zaradi boljše prebave. Da pa požirajo noji tudi mehke neprebavne predmete, kakor cunj, žoge in podobno, se pojasnjuje z njihovo požrešnostjo, ki ne dovoljuje dovolj časa, da bi razočili mehke predmete od trdih.

*Mati je
mislila, da
je Aničina
obleka
bela*

... dokler je ni primerjala z Bertino Radion belo obleko!

Da li tudi drugi ljudje vidijo ta razloček? To bi bilo zelo neprijetno! Saj se vendar tudi ona ni bala truda pri pranju. Ne, uspeh pranja je odvisen od pralnega sredstva. Če perete z Radionom bo Vaše perilo brezhibno in bleščeče čisto, ker Radion odstrani vso nesnago. Pri kuhanju v učinkoviti pa vendar blagi raztopini Radiona se namreč tvori kisik, ki skupaj s peno mila struji skozi tkanino in odpravi temeljito tudi zadnjo sled nesnage. Perilo bo popolnoma in brez primere belo -- Radion belo.

Schicht^{ov}

RADION

Ni čistejše beline od Radion beline

Preproge rastori odeje linoleum žimnice petiči garniture obrisače

V NAJNOVEJŠIH VZORCIH
V NAJVEČJI IZBIRI
V NAJBOLJŠI KAKOVOSTI
IN PO NAJNIŽJIH CENAH

STALNO

Sternicki
CELJE (97)

NAJVEČJA DOMAČA TRGOVSKA HIŠA V JUGOSLAVIJI!

CENIK ZASTONJ

Za smeh in kratek čas

SMOLA

Miha je zahajal v družino, kjer so imeli lepo dekle. Nekoč je prišel ko je ni bilo doma, pa je vprašal brata: »Ali misliš, da je tvoja sestra vedela, da bom prišel?«

Bratec: »Seveda!«

Miha: »Kako to?«

Bratec: »Zato, ker je odšla zdoma.«

V TRGOVINI

Trgovca: »V tem plašču, gospod, niti opazili ne boste, kadar bo deževalo.«

Kupec: »Dobro! Toda kako pa bom vedel, kdaj bo prenehalo deževati?«

V SOLI

Učitelj naravoslovja: »Ali si morete misliti hujšo bolečino, kakor če žirafa vrat boli?«

Učenec: »Da če ima stonoga kurja očesa.«

PRED SODNIKI

Sodnik: »Ali ste že spet ku? Kaj vam nisem zadnjič rekel, da vas nčm več videti?«

Tat: »Saj sem orožnikom to povedal, toda niso hoteli o tem ničesar slišati!«

STO LET

Bolnik: »Ali bi mogel živeti 100 let, gospod zdravnik?«

Zdravnik: »Koliko let štejete?«

Bolnik: »Petdeset.«

Zdravnik: »Ali pijete, mnogo jeste in kadite?«

Bolnik: »Ne pijem in ne kadim nič, a jem prav malo.«

Zdravnik: »Ali so vam všeč ženske?«

Bolnik: »Tudi ne!«

Zdravnik: »Dragi gospod, zakaj pa potem sploh želite živeti sto let?«

NIKAR NAJ SE NE RAZBURJA

Bolnik: »Ali bo operacija mnogo stala, gospod zdravnik?«

Zdravnik: »Nikar se ne razburjajte, kaj jo bodo vaši dediči plačali!«

Mali oglasi

POSESTVO

Kupil bi za vsoto 85.000 din domačijo, ki bi bila hkratu tudi pripravna za gostilniško obrt. Ali bi se pa tudi priženil h gosposodi ali mladi vdovi, ki bi gostilno že posedovala. Ponudbe na ogl. odd. »Domovine« pod »Samo do Laškega«. 94

POSJILA NA VKNJIZBO,

poroke, menice, dolgoročna, hipotekarna, tudi na kmečka posestva, po 6 odstotnih obrestih pod najpovoljnejšimi pogoji nabavlja koncesionirana poslovalnica Central, Zagreb, Bregovita 7. Za odgovor priložite za 3 din znak. 99

VSAKI OSEBI — DRUŽINI

nudi stalen zaslužek »Mara« Maribor, — Orožnova 6, Celje, Slomškov trg 1. Pletilnica — razpošiljalnica. 71

HALO, GOSPODINJA, POZOR!

Nova trgovina z ostanki in cenejšim oblačilnim blagom, katerega potrebuje delavec in kmet za vsakdanjo rabo, je otvorjena v Ljubljani v bližini Zmajskega mostu, Sv. Petra nasip 29 (nizka hiša za Ljubljano, kjer je krompirjev trg). Bela kotenina se dobi dobra po 5, najlepša po din 8.80, pisano blago za srajce po din 5.—, najboljši karnik za obleke in predpasnike dober 6.80, najboljši na dve strani din 9.—. Hlačevina srednja 22.—, najboljša karnikarjgi od 28.— do 40.—, cvrncajgi za ženske in otroške obleke din 9 do 14.—. Razni bombažasti štofi dvojne širine od 20.— do 30.—, žepni robci po 1 din, naglavne rute 6 din, različni ostanki od din 3.— naprej komad

To trgovino je na tem prostoru otvorila specijelno za cenejše in delavno blago znana ljubljanska tvrdka F. I. Goričar, zato že njeno ime jamči za ugoden nakup!

DVE POSESTVI

z zemljiščem tik ceste, blizu postaje prodam. Horjak Franc, Orehova, Sevnica ob Savi.

SADNO DREVJE ŽLAHTNO

jablane in hruške proda France Oset Goricki. Sv. Jurij pri Celju.

Naznanilo.

Vljudno naznanjam cenjenemu občinstvu, da sem dne 15. marca t. l. na Vrhniki, Švabičeva ul. 21. odprl

drogerijo

v kateri bom imel vse v to stroko spadajoče predmete, predvsem sredstva za živinorejo, zdravilna zelišča, razne pripomočke za gospodinjstvo, higieno, desinfekcijska sredstva, kemikalije in strupe v obrtni in lovski namene.

Zagotavljam Vam strokovno postrežbo in se za obilen obisk priporočam.

MIRKO VERBIČ

drogerija — foto — parfumerija
VRHNIKA

**»PROTEZA«
Verovšek & Ko.**

je odprla svojo specialno trgovino in moderno opremljeno strojno delavnico ortopedičnih aparatov, umetnih udov, vložkov za plosnate noge, opor in ravnalcev hrbtnice itd., vsakovrstnih bandaž, kilnih in trebušnih pasov itd. v ponedeljek 20. marca 1939 v Ljubljani na Kongresnem trgu št. 10. Sprejema tudi vsa popravila te stroke. Za dame damska postrežba!

NAGLUŠNI

Bolje boste slišali s pomočjo svetovne metode z majhnimi stroški. V Vašem ušesu so tri gibljive koščice. Ako te koščice dobro ne delujejo, slišate zelo slabo. Večino besedi ne razumete. Zvoki ne dosežejo ušesnega živca. — Tisoči trpe zaradi tega nedostatka. Zaradi tega potrebujete zelo majhen srebrni vibrator, da svojo naglušnost odpravite, kajti na ta način so omenjene koščice spet sposobne sprejemati zvoke. Tako bi bil spet mirni in zadovoljni. Zahtevajte še danes našo brezplačno poučno knjižico s konjami zabijal in znanstvenih zdravniških mišljeni kakor tudi pogoje za

30-dnevno preizkušnjo
APARATI VIBRAPHON
(Dep. 18. E.), ZAGREB, Boškovičeva 3.

PFEKLIC!

Jaz, Ficko Ivan, posestnik v Puconcih, izjavljam, da ni res, kar sem oia 16 februarja 1939 na nepodpisani dopisnici Horvatu Mihaelu v Pečarovcih Torej ni res, da bi bil njegov zet Pertoci Franc na vse strani dolžan 20.000 din. Obžalujem, da sem pisal to dopisnico in se zahvaljujem Pertociju Francu, da je umaknil kazensko tožbo.

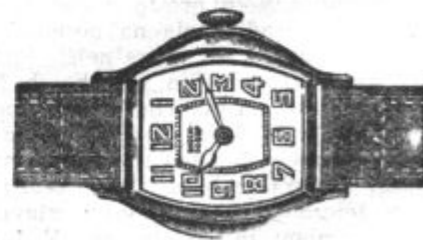
**NAGROBNE
SPOMENIKE**

s starega pokopališča sv. Krištofa (in nove spomenike) po nizki ceni dobite dokler traja zaloga, pri kamnoseku Kuno-varju Franju, pokopališče pri Sv. Križu v Ljubljani

OPEKO

strešno in zidno, vseh vrst iz prvovrstne opekarne kupite po zelo ugodni ceni in plačilnih pogojih pri JANKU KONČARJU Litija

SAMO

Din 98.—

63719 Po ceni in dobra zapestna ura Shock Proof, lepo kromirano obliše s svetlečimi številkami in kazalcem Din 98.—

63796 Ista z anker kolesjem na kamne tekoča s sekundnim kazalcem Din 185.—

63710 Ista s prima anker kolesjem na 15 kamnov s sekundnim kazalcem Din 260.—

Zahtevajte cenik zastonj in poštnine prosto.

H. SUTTNER, Ljubljana 6

Lastna protokolirana tovarna or v švic.